

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 10 f.

HIRDETÉSEK.

4. oldalban heti sorok egyszer 20 fill.
5. oldalban kétszeri 16 fill.
6. oldalban háromszor 12 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Levél a másvilágra.
- A gyermekkorház helye.
- Az olcsóbb jegy.
- A polgármester párisi utja.
- Vita a kulturpalotáról.
- A város parlamentjéből.
- A Thaw-pör.
- A város dolgai.
- Tárca: Csók a szegényekért. (O'Monroy.)

Levél a másvilágra.

Amely Arad város mai közgyűlésének hatása alatt iratott és szól:

néhai Weitzer János urnak,
a hetedik egekben.

Arad, február 13.

Több éve történt, hogy egy vidéki város jóhiszeműségével és könnyelműségével visszaélve, vagyonát, amelyet állítólag megbízható szakértők két millióra becsülnek, Arad közönségének hagyta. Magában az, hogy ezt a különös adományt végrendeletébe foglalta, s így eleve utját vágta annak, hogy miatta felelősségre vonhasuk: magában ez az önkényes eljárás fölkelthette volna a város gyanuját arra nézve, hogy minő célzatok vezethették a hagyományozás körül. Ez azonban nem történt meg. A pillanatnyi fölhevülésnek minden komoly fontolást kizáró örömeiben hálával fogadtuk ezt a hagyományt, elég könnyelműek lévén arra is, hogy e hálánkat jegyzőkönyvbe foglaljuk.

Most azonban elérkezettnek látjuk az

időt, hogy ezen tényével és ennek a hagyomány részleteivel leszámoljunk.

Lássuk, mit akarnak ezzel a milliós hagyománnyal? On végrendeletében bizonyos ipari és humánus célokat emleget, a nélkül, hogy azokat az illendőség leg-
elemibb követelményei szerint szabatosan körüírná ipari és humánus célok? Mit fog ez eredményezni? Azt, hogy valahány ipari és humánus cél van, mind ezt az örökséget fogja kérni. Kéri az iparosok nyugdíjára. Kéri a közműhelyre. Hőnig Ottó kéri az általános iparos-szövetkezetre. Kéri a második műegyetemnek. Kéri... a jó isten tudja, mire nem kéri az összeget. Valamennyire pedig ez a két milliócska nem lesz elég. A kielégítetlenül maradt érdekek és célok tehát a városhoz fognak fordulni. És ez az adomány a városnak újabb megterhelésével és megsarcoltatásával fog járni. Hát szükségünk van nekünk erre?

Kifogásunk van az adományozás módja ellen. Ha a tisztelt adakozó urnak minden áron kedve telt Aradvárosának két milliót hagyni: tetszett volna azt letenni a Ház, illetve a közgyűlés asztalára. De e helyett mi történt? A város hagyatéki pörbe keveredett. A pör után valahogy — és mennyi bajjal! — kiegyezett, de ekkor a nyakába kellett vennie különböző bécsi házak kezelését és egyéb ingatlanok nyilvántartását. Ezután még hosszú időt fog igénybe venni a hagyaték tényleges átvétele, ha ugyan akkor újabb komplikációk nem fogják a várost dr. Steinhart Móra utalni. Ebben a hagyatékban világosan látható a mellékcélzat, hogy egyfelől a várost perekbe keverje, másrészt pedig a város idejét és szellemi erejét fontosabb alkotásoktól elvonja. Már pedig egy olyan adományt, amelytől ez a mellékcélzat el nem választható, nem fogadhatunk bizalommal.

De az adományozás módjában megsértve látjuk Arad város autonómiáját. A végrendelet meghagyja, hogy annak összegéből ilyen meg ilyen ipari alkotások létesítendők. Ha Arad városa ilyen ipari alkotásokat jónak és szükségesnek talál, majd megtalálja a módját, hogy ilyeneket a'kosson. De senkitől, legkevésbé pedig egy általunk személyesen alig is ismert idegentől nem fogadhatunk el utasítást arra nézve, hogy mit csináljunk és mit ne csináljunk. És ezt a jogunkat még két millióért se adjuk el, nem, még tíz millióért sem.

Figyelembe véve még, hogy a hagyaték révén megvalósítandó intézmények mindegyike természetesen ingyen telket fog kérni, holott azok kaszárnyaépítések céljaira vannak fentartva; nem tévesztve szem előtt azt, hogy az alapítvány kezelése a városi tisztviselői kar munkáját jelentékenyen meg fogja szaporítani, a minek révén ez ismét az újabb fizetés emelés iránt való kérelemre talál okot és ürügyet; végül meggondolva, hogy az örökható, ha némileg takarékosabban él, három milliót is hagyhatott volna Arad városára: tisztában lehetünk ezen hagyomány értéke, lényege és következményei felől.

Ültették a jövevényt, a kire sor került s ő szabadon választhatott magának a hölgyek közül.

Csók a szegényekért.

— O'Monroy. —

Pingret báróknál éppen a déjaneur végéhez közeledtek s a házaspár meglehetősen harciasan nézett egymásra.

— Biztosítalak róla, Geneviève, hogy felesleges erre a jótékonysági bazárra elmenned — szól a férj.

— És mit szól ehhez az öreg Aremord grófné? Hiszen személyesen kért fel!

— Majd én képviselem a „cég“-ünket. Elég sokba kerül így is a szárnáság. Kár lenne megkészserezni a kiadást.

— De én oda akarok menni. Minden bárátnóm ott lesz. Van egy szép tavaszi kalapom s ezt beakarom mutatni. A buffet-ben fogok ülni.

— Nem. Ezerszer nem. Ismétlem, hogy semmiféle minőségben nem akarok ott viszontlátni. És mivel nekem ott kell lenni okvetlenül, így nem is játszhatok ki.

Erre Geneviève dühösen az asztalra dobta szalvétáját s becsapta maga után az ajtót. A báró pedig, miután csendesen megitta feketéjét s elszivott egy szivart, szobájába vonult, átöltözni. Tudta, hogy e hiúság-vásáron jól

fog mulatni. Kissé kezdte unni — három évi házasság után — a Geneviève csókjait.

Egy utolsó pillantás a tükörrre meggyőzte arról, hogy pompás színben van s öltözéke a dernier cri minden kellékét magán viseli. Fűtyörészve ült kocsiba, hogy a Pyramidal-szállóba menjen.

— Jól fogok mulatni — gondolta. — Nagyon okosan tettem, hogy Geneviève-et nem hoztam magammal.

Az előcsarnokban már a fejébe szállt az asszonyi toilette-ek illata. Szinte félmámososan haladt fel a lépcsőn. Otlabent egyszeriben megharagadt a szépek s rövid idő alatt már három levélnyomót, két gyufáskatulyát, egy névjegytartót stb. kénytelen volt vásárolni.

Nevetve tiltakozott a nagyon ismerőssé váló kínálgatás ellen.

— Már kifosztottak ezek a kis kezek — mondogatta.

Igy jutott el az Aremord grófné sátoráig. Itt rettenetes nagy volt a tolongás. Ot louis-ért csókot árultak, mélyen lefátyolozott asszonyok a jótékonyság nevében. Sötét csipkefátyol burkolta be egész fejüket s lejött az ajkukig. csupán szemek tündököltek át a feketeségen. Valóságos verekedtek a sátor előtt. Bent pedig a baldachin alatt egy kényelmes karosszékbe

ültették a jövevényt, a kire sor került s ő szabadon választhatott magának a hölgyek közül.

Pingret báróval ugyanez történt. Vörös arccal ült le a székre s egy magas karsu nőt jelölt ki magának.

Mosolya rejtélyes volt s fogai a legszebbek a világon.

Főlé hajolt s száját a báró szájához forrasztotta.

Mintha villanyütés járta volna át a Pingret valóját, rekedten felkiáltott:

— Még! még! Tíz hasonló csókot akarok! nem fogok számolni!

Es ezer frankos bankjegyet tett ki a kis asztalra.

Aremord grófné jóságosan szólt:

— Rajta, édesem, csókolja tovább — hiszen ugyanis a szegények érdekében történik!

A tíz csók gyors egymásutánban csattant el s Pingret magánkívül, gépies durvasággal rántotta le a csipkét hölgye arcáról.

A felesége volt.

— Oh, be számár vagyok, — mormogta önmagának — ötven louis-t adtam azért, amit minden nap ingyen megkaphatok!

Mindazonáltal, hogy a város a méltányosságot még az ilyen hibákkal szemben is a legmesszebbmenő határig kimutassa: az adományt hajlandók vagyunk minden kötelezettség nélkül elfogadni, de azt csak akkor fogjuk esetleg a végrendeletben megjelölt célokra fordítani, ha annak összege a további örökhagyók révén további milliókkal megszaporodik.

Utóvégre nem tiltható el, hogy egyesek, ha kedvük tartja, bizonyos célokra adományokat, vagy hagyományokat tegyenek. Azonban azt meg kell követelnünk, hogy mielőtt valaki ilyesmit elkövet, előzetesen a törvényhatóság engedélyét és jóváhagyását kérje, amelynek módjában legyen vizsgálni, esetleg az adományozót kivallatni, hogy nincs-e valami mellékéje, titkos szándéke vagy rejtett intenciója a nagylelkűséggel. Csak ha ez megtörtént, jöhet az adomány. Mert tudják meg azok a bizonyos adományozók, s ön is, t. c. Weitzer János ur, hogy nincs valamely elmaradt várossal, Szegeddel, Temesvárral, vagy Pozsonnyal dolguk, hanem *Araddal*, ahol minden ügyet az alapos körültekintés, a mindenre kiterjedő megfontolás és a-hajszál-estétőségek mérlegelése csiráztat ki az évtizedek talajából. Egyébként biztosítjuk önt változatlan hajlandóságunkról és rokonszenvedésünkről.

A gyermekórház helye.

A törpe minoritás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

Nagy érdeklődés előzte meg a ma délutáni városi közgyűlésen a gyermek-kórház ügyének tárgyalását. A törvényhatósági bizottság elismerte, hogy a gyermek-kórházat fel kell építeni, ebben a kérdésben nem is voltak ellenkező állásponton a törvényhatósági bizottsági tagok. Csupán a létesítendő kórház helyének tárgyalása alkalmával fejlődött ki hosszadalmas vita, amely azzal fejeződött be, hogy a közgyűlés óriási többséggel elfogadta a tanács ama javaslatát, hogy a kórház céljaira a *Kossuth-utca végén*, az élőviz-csatorna mellett levő telket adják át a Fehér Kereszt gyermekvédő egyesületnek.

A közgyűlés eme részéről az alábbi tudósítás számol be:

Az ügy referense *Löcs Rezső* tanácsnok volt, aki ismertette a gyermek-kórház felépítésének kérdését. Bejelentette továbbá, hogy *Éderer Károly* beadványt intézett a városhoz, amelyben Csutora-utcai telkét megvételre ajánlja fel. A tanács azt javasolja, hogy a közgyűlés a Fehér Kereszt-egyesületnek adja át a gyermekórház céljaira a *Kossuth-utca végén* kijelölt telket. Minthogy azonban közvagyon elidegenítésről van szó, tüzzék ki a kérdést a jövő közgyűlés napirendjére.

Az első felszólaló *Nesnera Aladár* volt, aki azzal kezdte beszédét, nem hiszi, hogy a 60,000 korona elegendő lesz a kórház felépítésére. Tudni szeretné, ki viseli a fentartási költségeket. A felajánlott helylyel sincsen megelégedve, mert az a városrész nincsen még szabályozva. Azt indítványozza, bizza meg a közgyűlés a városi főmérnököt, hogy nézzen alkalmasabb hely után.

Avarfy Imre dr. óriási zaj közben áll szó-lásra. Nincsen tisztában azzal, hogy az alapítók milyen gyermek-kórház céljaira adják az adományt? Olyan kórház céljaira, amelyben fertőző osztály is lesz, vagy olyan, amelyben nem lesz. Ezt a kérdést szerinte precizirozni kell.

Varjassy Árpád azt tapasztalja, hogy a törvényhatóság tagjai nemes versenyre kelnek abban, hogy ezt a szép kérdést agyonüssék.

Felkiáltások: Ugy van! Igaza van!

Varjassy Árpád: Mit szólna *Avarfy* dr. ahhoz, ha ő közművelődési célokra csak 6000 koronát ajánlana fel — ne tessék megijedni, ez úgy sem fog megtörténni (Derütség) — és ha felállana egy polgártárs, aki kijelentené, hogy nem fogadja el a felajánlott pénzt, mert nem tudja, hogy a művészet milyen ágának szánta. Mit szólna ekkor *Avarfy* dr.? Az adományt felajánlották a városnak, tehát fogadja el. A tanács által javaslatba hozott telket tökéletesen alkalmasnak tartja a kórház céljaira.

Schwarz Jenő dr. helytelennek tartja azt, hogy a közgyűlés egyes tagjai azzal állanak elő, hogy ki fogja fentartani a kórházat. Az összeget a város fogadja el köszönettel.

Az elnöklő főispán ezután elrendelte a névszerinti szavazást, amelynek eredménye az volt, hogy a közgyűlés 77 szavazattal 9 ellenében a tanács javaslatát elfogadta.

Varjassy Lajos polgármester arra kérte a közgyűlést, mondja ki, a Fehér Kereszt-egyesület három év alatt tartozik a kórházat felépíteni. (Helyeslés.)

A főispán ezután azt indítványozta, hogy a törvényhatóság a nemesszivű adományozóknak nagylelkű adományukért köszönetét fejezze ki.

Leikes éljenzés és taps között fogadták el a főispán indítványát.

Az olcsóbb jegy.

Visszaélés a színházi utalványokkal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

Kellemetlen felfedezésre jött rá az utolsó héten *Szendrey Mihály* színigazgató. A legutóbb bemutatott és nagy sikert aratott ujdonságok előadásai alkalmával rendszerint telt nézőtér hallgatta végig az előadásokat, anélkül azonban, hogy ebből az igazgató valami nagyobb pénztári bevételt állapíthatott volna meg.

A tökéletes feleség és *A tolvaj* előadásain aztán megfektetésre talált a rejtély, mely egyaránt érdekli a publikumot és *Szendrey Mihályt*. Kitűnt ugyanis, hogy a kedvezményes áru színházi jegyek váltására jogosító utalványok az utóbbi időben mindig jelentősebb és jelentősebb számban fordulnak elő a pénztárnál. Hosszabb megfigyelés után arra is rájöttek, hogy ezeket az utalványokat csak a legritkább esetben értékesítik olyanok, akiknek erre egyedül volna joguk, hanem rendszerint teljesen jogtalanul használják fel ezeket az utalványokat olcsóbb jegyek beszerzése céljából.

Kedvezményes jegyekre az ipartestületnek és a vasutasoknak bocsájtott ki utalványokat az igazgató. Aránylag ritkán veszik azonban igénybe ezt a kedvezményt az iparosok és vasutasok, hanem az utalványok állandó értékesítői jól szituált színházlátogatók, az iparosok és vasutasoktól teljesen távol álló emberek.

Megtörtént például *A tolvaj* tegnapi előadásán, hogy iparos utalványon váltott magának jegyet egy jómódu borkereskedő. Ugyancsak a tegnapi előadásán 120 darab utalványos jegyet váltottak ki a pénztárnál, de a 120 között nagyon kevés volt az iparos és vasutas.

Az igazgató, hogy a jövőben megakadályozza ilyen módon való megkárosítását, ellenőrt állított a pénztárhoz és a nézőtérre, aki az egész városra kiterjedő ismeretségénél fogva hivatva lesz az utalványokkal való visszaélést ellenőrizni. Ezen ellenőrzést a legszigorúbban fogják végrehajtani és amennyiben valaki jogtalanul használ kedvezményes jegyet, kiteszi magát a színházból való kivezetetés kellemetlenségeinek.

Vita a kulturpalotáról.

A tanács javaslatát elvetették.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

A kulturpalota ügye, amely a város szakbizottságának annyi munkát adott, a mai közgyűlést is foglalkoztatta. A kulturpalota helyéről folyt a vita a szakbizottságokban is, de ezek egyöntetű elhatározásra nem juthattak, mert hol az egyik helyet tartották alkalmatlan-nak, hol a másikat. A városrendezési bizottság legutóbbi ülésén végre abban állapodtak meg, hogy a kulturpalota céljaira legalkalmasabb hely a *Petőfi-utca* tengelyében a *Baross-park* és *liceumi játszótér* között levő telek.

A tanács ilyen irányban tett javaslatot a mai közgyűlésnek s egyúttal azt indítványozta, hogy a törvényhatóság ne döntsön érdemileg a kérdésben, mert közvagyon-elidegenetésről van szó.

Nesnera Aladár, aki a szakbizottságban is ellene volt ennek a tervnek, a közgyűlésen is felszólalt a tanács javaslata ellen. Elősorolta, hogy mi mindennek befogadására fog szolgálni a kulturpalota, amely a legalkalmatlanabb helyen volna a *Petőfi-utca* tengelyében, ahol az év hét hónapjában teljesen el lenne hagyatva. Nem fogadja el a tanács javaslatát.

Felkiáltások: De elfogadjuk!

Nesnera Aladár: Olyan helyre kell építeni a kulturpalotát, ahol mindenki beléütközik.

Szalay Arnold dr.: Hát még mit nem akar?

Nesnera Aladár legalkalmasabb helynek a *Boros Béni* teret tartja. (Nagy lárma.)

Kossuth Pál: Elcsufítjuk Aradnak legszebb utcáját.

Avarfy Géza: Ez magának szép? Hiszen ez úgy néz ki, mint egy nagy has. (Derütség.)

Nesnera Aladár: Nem csufítjuk el Aradnak nagy terét, hanem széppé tesszük, ha több helyen levágjuk. Azt indítványozza, hogy egy bizottság csináljon próbát a *Boros Béni-téren* kicövekeléssel.

Varjassy Árpád szólalt fel ezután. Kijelentette, hogy nem pártolja a *Baross park* és *liceumi játszótér* közötti helyet, mert azt egy és fél méterrel fel kellene tölteni. A kulturpalota ott teljesen el volna temetve, mert a *Petőfi-utcát* sohasem lehet rendezni.

Steiner Jakab: Vigyük inkább a temetőbe. (Derütség.)

Varjassy Árpád: A kulturpalotát most még úgy sem lehetne felépíteni, mert a rendelkezésre álló 300,000 korona nem elegendő. Ennek az összegnek a felét az állam adja, másik felét pedig a város. A 150,000 koronából azonban 20,000 korona még hiányzik. Ezt az összeget a megyétől kérte a város. A megyebizottság elvben megszavazta az összeget és megbizta az alispánt, hogy kutasson források után, ahonnan ezt az összeget elő lehetne teremteni. Az alispán a mai napig keresi a forrásokat, de nem bukkant rájuk. (Derütség.) Várni kell tehát, amíg több pénz áll rendelkezésre. Azt indítványozza, hogy a városi mérnöki hivatal tüzesse ki póznákkal a *Boros Béni-téren* kijelölt helyet, hogy a közönség láthassa, mennyi marad meg az utból a forgalom lebonyolítására. Addig halassza el a közgyűlés a kérdés fölötti döntést.

A közgyűlés az elhalasztó indítványt egyhangulag magáévá tette.

A város parlamentjéből

A következtelenség átka.

Csokoládé a közéletben.

Pikáns dolgok.

Avarfy Imre alapítványa.

Arad, február 13.

Hamvazó szerda. Ilyenkor tudvalevőleg magukba kell szállniok a halandóknak és hamukisérettel, vagy anélkül számot kell adniok a farsang alatt elkövetett bűnökért. A városatyák fiatalabbjai, akik ügybuzgóan szálíngóznak a közgyűlési terembe, a padokon található szavazólapokra hamarosan össze is állítják a bűnlajstromot. Valahogy így: Házasságot ígértem hatszor, amikor nem kellett; nem ígértem házasságot egyszer, amikor kellett. Öt idősebb hölgynek rátapostam a lábára. Nem táncoltam jól a bosztont. És nem csókoltam meg a Cicát, mikor a sötét garderobon átkisértem. Amely bűnömet az irgalmas isten bocsássa meg szegény fejemnek.

Nincs azonban sok idő az ilyenfajta böjti elmélkedésekre, mert János, a polgármesteri hajdu fáradhatatlanul tuszkolja a terembe a városatyákat. Jönnek a szinügyi bizottság reménybeli tagjai: Wadovszky Gusztáv, Avarfy Géza, Eles Béla. Mindegyik hoz egy-két szavazót is. Avarfy gondosan helyezi el őket a padokban. Eles Béla Vajda Istvánhoz siet és valamit sug a fülébe. Vajda István bólint és a következő rejtélyes kijelentést teszi:

— Csokoládé? Az jó.

A teremben nő az élénkség. Megjelenik egy hófűrtű egyén is és szerényen beül az egyik padba. Kopott téli kabát van rajta, mely alól egy immár nagykeru ing kandikál kifelé. A tapasztalatlanabbak megkérdezik:

— Ki ez a bácsi?

— Oh, — feleli egy tapasztaltabb, — ez az a legöregebb aradi, aki nem emlékszik hasonló hidegre. Különböző Tóth Józsefnek hívják és virilista. A télikabátját pedig azért nem veti le, mert ellop-hatják és mert az olyan becses családi ereklye, amelytől egy pillanatra sem akar megválni.

Lócs Rezső ezalatt izgatottan számolja a kabátja gombjain, hogy szereti-e őt a törvényhatóság, vagy nem szereti. Igaz, hogy ő az egyetlen pályázó a gazdasági tanácsnoki állásra, de ha az isten akarja, a bot is elsül, illetve a puská se sül el. Zubor Andor ezalatt a karzaton vigasztalja Bedő Árpádot:

— Árpádkám, ha kettőnk közül valamelyik aljegyző lesz, akkor én marhajárlatokat fogok kiállítani.

A marhajárlatok kiállítása ugyanis az aljegyző dolga.

(Brrr!)

De ime, Károlyi Gyula gróf meg is nyitotta az ülést. E meglepő esemény hatása alól még fel sem ocsudik a tisztelt közgyűlés és Kádas Kálmán már is az állategészségügy titkairól beszél. Müller Gyula indulatosan konstatálja:

— Inkább az emberek egészségéről gondoskodnának! Hisz itt meg lehet fagyni!

És tényleg, egy kis jóakarattal bárki is megfagyhatott volna. A kályhák rosszul működtek és a légvonat olyan nagy volt, hogy több városatyának majdnem kihuzta a fejét, ami egy-két esetben elég közérdekű eset lett volna. A légvonat sokkal jobban működött, mint a M. Á. V. vonatjai: percenként hatvan kilométer sebességgel enyelgett a jelen volt fejek fölött. Tóth József, aki télikabátját a fenti okoknál fogva nem vetette le, gunyos mosolylyal nézett a többiekre. Csak a választás alá kerülőknek volt melegük: ejnye, hogy az a János ilyen cudarul befűtött!

(Egy nem sikerült debut.)

Ezalatt pedig Károlyi Gyula gróf öt darab határozatot mondott ki, Lócs Rezső pedig felolvasta a

polgármester párisi utjáról szóló jelentést. Nemess Zsiga azt panasolja, hogy a Westinghouse gyár nem fog állami szubvenciót kapni, mert Arad a kormány mostohagyermeké. És valóban, senki sem emlékszik reá, hogy Aradot Wekerle Sándor szülte volna. A főispán azonban nem hagyja a kormányt.

— Tévedés lehet a dologban! — mondja. Nem tudom biztosan, de azt hiszem, hogy Aradon nem is olyan rosszak a munkásviszonyok . . .

Steiner Jakab felugrik. És ami még sohasem történt, dörgő hangon kiáltja közbe:

— Igaz! Igaz!

Posgay Lajos résztvevően hajlik a közbeszóló feé:

— Beteg vagy, Jakab? Te helyeselsz valamit?

A következtelenség azonban azonnal megboszszulódik. Erőtéljes piszogés hallatszik. Steiner Jakab azonban csak azért is helyesel.

— Es ha Arad a kormánynak mostoha gyermeke, — folytatja emelt hangon a főispán, — akkor én levonom a konzekvenciákat!

Taps és éljenzés. Csak Kovács Vince tűnődik el egy kicsit. Levonja, levonja, de miből vonja le? Egy mostohagyermekből konzekvenciákat levonni ép olyan lehetetlen, mint három almából két ökröt levonni. Furcsa.

(A sas-szakértő.)

Jön azonban a Fejérváry-laktanya dolga. Müller Károly Rákóczi-laktanyának akarja elneveztetni a kaszárnját. Az indítványt elfogadják, de Avarfy Géza zord arccal szólásra emelkedik:

— Kérem, — szónokol — annál a kaszárnánál más baj is van. Ha a szakértő megnézi, azt veszi észre, hogy az ornamentikába kétféjű sasokat csempeztek. Aki szakértő, az vizsgálja meg az ügyet.

— Aki észreveszi a kétféjű sast, az szakértő? — kérdik többen.

— Az szakértő. Indítványozom, hogy a kétféjű sas helyébe a magyar koronát helyezzék el az ornamentikába!

Az indítvány hallatára zajos éljenzés támad. Steiner Jakab feláll és erőlesen szavazást követel a kétféjű sasok ügyében.

— Kérem, — kiabálja — nekem hiába mondják, én azt láttam és a sas benne van abban az ornamentikában, továbbá szavazást követelek.

— Ugyan menjen, maga szakértő! — kiáltják feléje a türelmetlenek, akik a választásokat várják.

(A közbizalom megnyilvánul.)

A szavazás tényleg nem is rendelődött el, mert a közbizalom már nagy izgatottsággal várta a pillanatot, amelyben megnyilatkozhatik. A főispán bejelentette, hogy a gazdasági tanácsosi és egyéb állásokra ma kell megejteni a választást. A kandidáló bizottságot hamarosan megalakították: Salacz Gyula, Mülek Lajos, Bing Vilmos, Müller Károly, Kovács Vince és Ottenberg Tivadar bevonultak a mellékszobába, ahol egy ideig szorgalmasan kandidáltak. Ezalatt Lukácsy Lajos keserves szemrehányást tett Kádas Kálmánnak:

— Kérlek én cugos cipőt se viselek, hogy meg ne hűtsem magam és itt olyan cug van, hogy az ember egészséges fogait is kihuzza. Mért nem intézkedtek?

— Nem az én hatásköröm — mentegőzik Kádas.

— Hát ki itt a légvonatvezető?!

Az ujonnan kreált állás betöltője természetesen nem jelentkezett. Helyette a kandidáló bizottság jelent meg. Mindenki a helyére szaladt, hogy a pillanat ünnepélyessége teljes legyen. A főispán olvasni kezdte.

— Gazdasági tanácsosi állásra . . .

— Éljen Lócs Rezső! Éljen!

— Tehát Lócs Rezsőt egyhangulag megválasztottam jelentem ki. Adóügyi tanácsosságra . . .

— Éljen Vannay!

— Egyhangulag kijelentem. Aljegyzőségre Zubor Andor és Bedő Árpád dr. pályáztak.

— Zubor! Zubor! Zuboor!

— Bedő . . . — szepegi egy bizonytalan hang az egyik sarokban.

— Törpüljön el a minoritás! — dörgi Szalay Arnold. Csakis és főleg Zubort akarjuk!

— Egyhangulag megválasztatik. Rendőrfogalmazói állásra . . .

— Eljen a fiatal Varjassy! Eljen!

Minden úgy ment, mint a karikacsapás. A közbizalom egyszerűen tombolt a teremben. Még megválasztották számtisztnak Kasnyik Lajost és a közbizalom lecsillapult.

(A guruló rubel.)

A közélet tisztasága érdekében azonban vissza kell térnünk a kandidáló bizottság működésének idejére. A közélet tisztasága ugyanis ebben az időben rettenetes csorbát szenvedett. Fájó szívvel, de le kell írunk, hogy Eles Béla volt az, aki ezt a csorbát okozta.

A szünet alatt ugyanis Eles Béla belenyult a zsebébe és onnan ezüst holmikot szedett elő. Az ezüst holmik egy-egy ötkoronás, kellemes hatását tették az elfogulatlan szemlélőre. Eles Béla, aki tudvalevőleg szinügyi bizottsági tag akart lenni, sorra kínálta a kedvező földrajzi fekvésű városatyákat az ezüst holmival. Es ezek meghagyták vesztegettetni magukat. Az ezüst fogyott, Eles Béla esélyei pedig nőttek.

Szalay Arnold azonban nem tűrhette, hogy ilyen nyíltan guruljanak a rubelek. Egy Lengyel Zoltán hevességével támadta meg Eles Bélát:

— Hohó! Itt nem vesztegetünk!

— Nocsak, vegyél te is! — biztatta Eles, eléje tartván az ezüst tekerceset.

Szalay Arnold nemes felháborodással nyult a tekerces után. És a következő pillanatban — kivett abból két darabot.

Most pedig eláruljuk, hogy az ötkoronás kellemes benyomását keltő ezüst holmi stanniolba csomagolt csokoládé volt. Még pedig tulipános csokoládé. Olyan tulipános, hogy ezek után Károlyi Gyulának kötelessége lett volna Elest egyszerűen kinevezni a szinügyi bizottságba. Ezt azonban nem tette, mert Kilényi János, aki nem kapott csokoládét, kijelentette:

— A kulturállamokban csak az juthat be a szinügyi bizottságba, aki már tíz évig szegényügyi bizottsági tag volt. Ez azért van, mert a színész mind éhenkórász.

(A 48-as vízvezeték.)

De, hogy a továbbiakra térjünk, következett a vashid ügye. Magyary Ferenc ennel a pontnál arra a felfedezésre jutott, hogy a vashidra gyalogjáró kellene, mert különben nem lehet rajta járni. Az öreg urat megnyugtatták, a közgyűlés pedig elfogadta a tanács javaslatait, kijelentvén, hogy a vashid ügyét csak birtokon kívül lehet felebbezni.

— Bár már a birtokokunkban volna! — sóhajtott Vajda István Akkor nem bánám, ha birtokon belül is felebbeznék!

Most a városi szabadságharcra került a sor. A város ugyanis szabadulni akar a vízmű-társaságtól és meg is indította ellene a szabadságharcot. A tárgyszerűen épen a 48-as pont jelezte, hogy a harcban egy veszített előcsatározás történt. A tanács azt indítványozta, hogy mivel a társulat nem engedi a könyveit megvizsgálni, pört kell indítani ellene. Rosenberg Miksa dr. azonban tiltakozott az ellen, hogy Angliába menjen a város. Novemberben ugyanis már a város birtokába jut a vízvezeték, az angolok elmennek haza. A pör három év múlva véget ér: akkor kénytelenek leszünk Angliába vándorolni az angolok bőrének lehuzására, csupán jogaink megóvása céljából.

Ennyi azonban nem volt elég a jóból. A vízműveknek egy kazánjáról is szó esett, még pedig sok szó: Schwarz Jenő haragudott is, mert kétszer kellett a kazánba avatkoznia. Végre is a főispán fejezte be a vitát a kiáltással:

— Ennyi lárma egy kazánért!

Miután még Steiner Jakab kijelentette, hogy a főkapitánynak karhatalommal kell kazánvizsgálatot tartani, hat felszólalás után ez az ügy is letárgyalódott.

(A pikáns foglalkozás.)

Szárazság, szárazság. Annyi száraz pont, amennyiért egy hajótörött kétségen kívül nagyobb összegű pénzt adna. Még szerencse, hogy csak február van, mert ha júliusban üt be ilyen szárazság, akkor baj van. Vajda István azzal foglalkozik, hogy összeszedtven Avarfy-szavazócédulát ráírja az Eles Béla nevét. A gyermekkorház sem igen érdekli a városatyákat. *Varjassy* Árpád ugyan igen merész feltevésekbe bocsátkozik: Felteszi, hogy Avarfy Imre haterkez koronát adna jótékony célra. Avarfy siet tiltakozni az inszinuáció ellen. Haterkez koronáért ő egy új autóbilt is vehet.

— Kérem, ne tessék folgerjedni! — csillapítja *Varjassy*. Tudjuk mi, hogy ez az eset nem fog elkövetkezni.

Akik Avarfyt ismerik, azok kijelentették, hogy ezek után csak azért is — nem tesz 6000 koronás alapítványt.

Oly sok vizsaly után végre a színügyi bizottsági tagválasztás is sorra került. A polgármester azt javasolja, hogy emeljék a tagok számát 16-ra. Az így üresedésbe jövő helyeket pedig töltsék be a jövő havi közgyűlésen.

Vajda István elkomorodva tette félre az ötven Eles-szavazócédulát. Avarfy Géza azonban felsőhajtott:

— Ideális polgármester! Ideális!

Révész Adolf kijelentette, hogy a köztudat ma-holnap pikáns foglalkozásnak fogja tartani a színügyi bizottsági tagságot. A sokat ígérő bevezetés után a városatyák feszülten várták a pikáns foglalkozás leleplezését, mikor a főispán egyszerre megszólalt:

— Kérem, a polgármester ur javaslatát már elfogadtuk!

A leleplezések tehát elmaradtak. Ez a sorsa minden érdekességnek, ha a városatyák már fáradtak és ha a főispán halkán beszél. Hét óra felé járt az idő és így érthető, ha már csak a legbuzgóbb bizottsági tagok voltak a teremben.

Vita már nem is igen akadt. Elfogadtatik... gadtatik... tatik... totik.

Ezzel az ülés véget ért.

A polgármester párisi útja.

A mostoha gyermek.

Az erélyes főispán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

A város mai közgyűlésén számolt be *Varjassy* Lajos polgármester külföldi útjáról. A polgármester jelentését *Löcs* Rezső tanácsnok olvasta fel. A tanács azzal a javaslattal terjesztette a közgyűlés elé a jelentést, hogy a törvényhatósági bizottság szavazzon köszönetet *Návay* Aladár dr. miniszteri osztálytanácsosnak, a magyar kereskedelmi kormány párisi tudósítójának, aki a Westinghouse cégnél a város érdekében közbenjárt.

A tanács azt is javasolta, kérje fel a közgyűlés *Müller* Károly képviselőt és *Varjassy* Lajos polgármestert, hogy a kereskedelmi miniszteriumban járjanak közbe az iránt, hogy a Westinghouse-cég megkapja az állami hozzájárulást. A törvényhatóság felhívja a Weitzer-féle vaggongyárat és az aradi pénzintézeteket, hogy az Aradon létesítendő autóbilt-gyár részvényeiből ők is jegyezzenek. A közgyűlés mindenben hozzájárult a tanács javaslatához.

Nemess Zsigmond dr. szól a jelentéshez. A polgármester jelentéséből azt látta, hogy az

autóbilt-gyár csak abban az esetben létesülhet, ha a Westinghouse-cég állami segítyt kap. A tapasztalat azt mutatja, hogy minden más város hamarabb kap államsegélyt, mint Arad. A textil-gyárat is szívesen létesítették volna Aradon, de a kereskedelmi miniszteriumban azt mondták a vállalkozóknak, hogy állami hozzájárulást kapnak, ha Felsőmagyarország bármely városában létesítik a textil-gyárat, csak Aradon ne, mert ott a munkásviszonyok kedvezőtlenek. Nem tudja, hogy honnan kapja a kormány az értesítéseit, de az bizonyos, hogy *Aradvárosa a kormánynak legmostohább gyermeke*. Arra kéri a város képviselőjét, világosítsa fel a kereskedelmi kormányt, hogy Aradon a munkásviszonyok nem oly veszélyesek, mint hiszik.

Steiner Jakab: Tetszett hallani képviselő ur? (Derűltség.)

Károlyi Gyula gróf főispán kijelentette, hogy az itteni munkásviszonyokra nézve nem adhat felvilágosítást. Az, hogy a kereskedelmi miniszteriumban Felsőmagyarország egyik városát ajánlották a textil-gyár céljainak, még nem bizonyít amellest, hogy Aradvárosa a kormánynak mostoha gyermeke. Ha ő meggyőződne erről, akkor *azonnal levonná a konzekvenciákat*. (Éljenzés, taps.)

Varjassy Lajos polgármester azt javasolta, kérje fel a közgyűlés *Károlyi* Gyula gróf főispánt, hogy járjon közbe ő is a kereskedelmi kormánynál, hogy a létesítendő autóbilt-gyár állami szubvenciót kapjon.

A főispán a közgyűlés lelkes éljenzése között kijelentette, hogy kötelességének tartja a város ügyeiben megfelelő helyen való közbenjárást.

A törvényhatósági bizottság tagjai között a főispánnak az ügyben tanusított helyes és szimpatikus állásfoglalása nagy tetszést keltett.

A Thaw-pör.

Mi történt a műteremben?

Amerika a gyilkos mellett.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

Óriási port vert fel annak idején az a gyilkosság, melyet *Thaw* Harry, az amerikai milliomosok társaságának egyik fiatal tagja követett el tavaly egyik new-yorki színházban, lelőve neje osábitóját, *White* építész. A pör most került tárgyalás alá: tárgyalása mindennap új szenzációkat hoz, New-York közönsége egészen az izgalmas pör hatása alatt áll. A hatalmas tárgyalóteremben mindennap ezer meg ezer gukker szögeződik a csodálatos szépségű *Thaw*-né felé, akinek a vallomása már napok óta folyik. New-Yorkban és egész Amerikában csak erről az asszonyról és a miatta történt gyilkosságról beszélnek és az egész ujjvilág szeretné már hallani az esküdtek fölmentő verdiktjét. Az ügyésznek, aki egyedül áll a váddal, ugyancsak nehéz dolga lesz a *Thaw*-pörben...

A tegnapi tárgyalás is rendkívül izgalmas és forró volt. A tárgyalás elején fölolvasták a gyilkos *Thaw* végrendeletét, amelyet akkor írt, amikor hosszú küzdelem után elvette a gyönyörű *Nesbit* Evelint. A végrendeletből is látszik, hogy *Thaw* már akkor el volt tökéltve, hogy élet-halálra leszámol felesége osábitójával.

Megrázó szenzációja volt a tegnapi tárgyalásnak, amikor *Thaw*-né sirva és reszketve részletesen elbeszélte, hogyan tette őt szerencsétlené *White* építész.

— Anyám egyszer levelet kapott *White*

építészről — mesélte *Thaw*-né — és ez a levél megerősítette *White* iránt táplált bizalmát. Anyám különben is gyakran érintkezett az építészszel. *White* 1901. szeptemberben Pittsburgba küldte anyámat s nekem egyszer föl kellett mennem hozzá a műtermébe. Azt mondta, hogy japán kosztümben le akar fotografálni. Az atelierben ketten voltunk. Fölvettem a gésák jelmezét, de mielőtt munkához fogott volna, leültetett és erővel egy pohár pezsgőt itatott velem. Nem tudom mit tett az italba, de egy pillanat alatt elkábultam. elvesztettem az eszméletemet... Amikor fölébredtem, egy pamlagen találtam magamat. Egészen mezitelen voltam, fáztam és borzasztó érzésem volt. Feleszméltem s mint az ötlelet, úgy nyilallt az agyamba az a tudat, hogy meg vagyok becstelenítve... A falakon mindenütt tükrök voltak, a pamlag felett is, köröskörül... *White* előttem térdelt s mikor sikoltozva fölugrottam a pamlagról, visszaszorított, csókolt és sirva könyörgött, hogy ne áruljam el a dolgot. Addig tartott magánál, míg meg nem esküdtem, hogy senkinek, az anyámnak sem szólok a történetekről...

— Mikor ezt *Thaw*-nak elbeszéltem, a szegény ember majd megőrült fájdalomában. A fogát csikorgatta, a haját tépte és vérbeborult szemmel kiáltozta: „Gazember! Gazember!...” Akkor éjjel egész reggelig az asztalnál ültünk *Thaw*-val és sirtunk...

Thaw-né aztán elbeszélte a gyilkosság részleteit. Mindenkit meghatott a szerencsétlen házaspár sorsa, az esküdtek is alig tudják a könnyüket visszafojtani. Amerikában biztosra veszik a gyilkos milliomos fölmentését. Ítélet holnapra várható.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Tosca*, opera (Bérlés C.)
Péntek: Bálványok, szimf. Bevezető előadás (Bérlés A)
Szombat: Bálványok, szimf. (Bérlés B.)
Vasárnap: Délután: A lovag ur, vigjáték. Este: Göl Baba, operett. (C. íreletszűnet)

* *Pálmay* Ilka Newyorkban. Az „Amerikai Magyar Népszava” ma érkezett száma jelenti, hogy *Pálmay* Ilka a múlt héten a „Kaiser Wilhelm der Grosse” nevű hajón Newyorkba érkezett.

* Három vig özvegy. Pécsről írják: *Nádasy* József szinigazgató le akarta főzni a Magyar Színházat, ahol minap egy este *Felbő* Rózsi és *Z. Bárdy* Gabi játszott a Vig özvegyet. Tegnap este tizenötöd-ször adták ezt az operettet és mivel *Festetics* Andor gróf, a színészet felügyelő végig nézte az előadást, minden fölvonásra más Vig özvegyet állított a színpadra, még pedig *Tarnay* Leonát, *Lendvay* Micit és *Ladányi* Mariskát, így *Nádasy* a 20 millió *Glavári* Hannát megtriplázva, hatvan milliót forgatott meg színpadán.

* Az eljegyzéstől az esküvőig címmel valóban hézagot pótló könyv jelent meg, mint *Bardóc* Elemér *Rózsaszínű Könyveinek* első kötete. A könyv, mint címe sejteti engedni, a házassalandók utmutatója mindennemű társaságbeli, etikett, öltözködési, jogi, okmánybeszerzési, orvosi, művészeti és gyakorlati kérdésben. A mű az új otthon berendezésével is foglalkozik, mely részben *Jeney* Jenő, a lakásberendezés művészi elrendezéséről ír. *Bruck* Sándor dr. a házassági szerződésről megszívlelendő utmutatásokat ad. Nagy hullámokat fog fölvetni azonban a következő körkérdés, melyet a könyv szerkesztője a munka kibocsájtása előtt az orvosvilághoz intézett: „Szükségesnek tartja-e orvos ur, hogy a menyasszony hozzátartozói a vőlegényt orvosuk által megvizsgáltsák?” Az erre beérkező válaszokat *Sipos* Dezső dr. *A házasság és az egészség* című cikkben dolgozta föl. A könyv társszerkesztője *Salgó* F. László. A csinos kiállítású kötet *Biedermeier* stílusú címlapját *Pál* Hugó rajzolta. A könyv minden könyvesboltban kapható, ára 2 korona.

Beszélő számok.

Csökken a szaporodás.

Növekszik a kivándorlás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

A „*Statisztikai havi közlemények*“ most megjelent 1906. évi decemberi füzeté igen érdekesen számol be az elmúlt év decemberéről. Ez a december kellemetlen hónap volt, ami tulajdonképpen nem is csoda, ha meggondoljuk, hogy a december — ultimo. Hideg volt. Esett a sok hó, Grasszált az influenza. Születtek. Meghaltak. Kivándoroltak. Bevándoroltak az emberek. A jóból kevés volt, a rosszból sok. Mint közönségesen.

Megszaporodtunk 55.025 lélekkel, de meg is fogytunk 44.720 emberrel, úgy hogy a természetes (törvényes és törvénytelen) szaporodás mindössze 10.305-öt tett, 2667-tel kevesebbet, mint az elmúlt év decemberében. Ez igen szomorú körülmény, mert ebben az esztendőben állandó tünet a csökkenés. Az egész évben 3832-vel kevesebbet szültünk, mint 1905-ben s ha az ideai természetes szaporodás mégis 50.780-nal haladja meg a tavalyit, ez nem azt jelenti, mintha az anyák vagy inkább az apák jobban kitétek volna magukért, hanem hogy a halál egy kissé megkönyörült rajtunk.

A házasságok statisztikája már vidámabb fejezet. 7811 pár vette nyakába a tövises rózsaláncot, 2079-el több, mint 1905-ben, amit valószínűleg az a hír okozott, hogy Polónyi Géza — akkor még igazságügyminiszter — meg akarja könnyíteni a házassági törvénynek a válásra vonatkozó részét. Szerencse, hogy Günther, aki szintén házasság ember, e tekintetben éppen úgy gondolkodik, mint Polónyi. Keresztény-zsidó házasság kötetett 58, 26 esetben a menyasszony volt zsidó, 32-ben pedig a vőlegény. Ami azt bizonyítja, hogy ellentétben a népdallal, mégis csak szabad a zsidó leánynak magyar legényt szeretni.

Ha már most a kivándorlási statisztikát mérlegeljük, e tekintetben megint elszomorító adatokat találunk. 20.891 utlevelet váltottak ki, míg a múlt év decemberében csak 18.908 utlevelet. Tényleg kivándorolt 9738 ember, 1940 emberrel több az 1905. évi decemberrel szemben, amennyiben a határon 66.025 ember jött be hazánkba, 1679-el több mint 1905. decemberben. Csak hogy Munkács felől növekszik a bevándorlás. Visszatérő magyar 34.656 volt a 66.025-ből.

Brutális tanító.

Az aradi román püspök ítélete.

„Mint magánember.“

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

A nemzetiségi elfogultságnak szomorú esete az, amelyről az alábbiakban számol be makói tudósítónk. Az iskolai év elején a makói állami iskolába ment tanulni Ócsanádról Popovics Miklós, aki szorgalmasan tanulta a magyar nyelvet és tanulmányaiiban kiváló eredményt mutatott fel. December elején két napi szabadságot kapott, hogy szüleit meglátogassa.

Otthon találkozott régebbi tanítójával, a nemzetiségi Buzián Demeter Ócsanádi görög keleti tanítóval, aki minden egyéb bevezetés nélkül durván kérdőre vonta az ártatlan gyermekét:

— „Hogy mersz te a magyarok közt a magyar iskolába járni?“

Meg se várta, hogy feleletet kapjon, hanem *brutálisan földhöz vágta, ütlegelte s agyba-főbe verte* a kis Popovics Miklóst azért, mert ez magyar iskolában tanul.

A brutális nemzetiségi tanítót Lucan Romulusz tanító jelentette fel a makói állami iskola igazgatójánál. Az igazgató a makói tanfelügyelőnél tett jelentést, aki meg az illetékes torontáli tanfelügyelőt kereste meg további eljárás végett. A torontáli tanfelügyelő, tekintve, hogy egyházi tanítóról van szó, Papp I. János aradi püspöknél tette meg a panaszt a tanító ellen s kérte megfelelő megbüntetését.

Az aradi püspök a makói tanfelügyelőséghez küldte meg válaszáat, amelyben azt mondja, hogy azért, mert egy kis román fiút agyba-főbe verte a tanító tisztán amiatt, mert ez magyar iskolában merészel tanulni, nem lehet megbüntetni, még a legenyhébben megfenyíteni se, mert Buzián Demeter szerbcsanádi tanító nem az iskolában, hanem *az utcán, mint magánember bántalmazta* Popovics Miklós állami iskolai tanulót.

Mindenesetre sajnós dolog, hogy az aradi román püspök ilyen megokolással utasította vissza a makói tanfelügyelő kérelmét. Ezzel csak tápot adott a püspök annak a hitnek, hogy ő is a nemzetiségi tuzók táborában van, noha ez ellen minden alkalommal tiltakozik.

Polónyi Cincinnátus.

Reformálja a tyuktenyésztést.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 13.

A politika száműzöttje, a nagy Bukott, Polónyi Géza megjelent Budapesten. Barátai és ellenségei egyaránt elcsodálkoztak ezen, mert úgy vélték, hogy a kitűnő férfiú hosszabb időre vonult vissza köröskényi tuszkulánumba, hogy ott a sors forgandóságáról elmélkedjék és gyógytassa sebeit, melyeket a zord közélet ütött patyolat-testén. Az emberek összesugtak és rosszat sejtettek. Úgy vélték: készül valami, de most már kiderült, hogy nincs baj, mert kitudódott, miért jött fel Polónyi Budapestre.

A római Cincinnátus tudvalevőleg az ekeszarva mellé vonult vissza. Nem úgy, Polónyi. Ő a tyukól mellé telepedett, s árabár soha tyukprókátor nem volt, — mert el kell ismerni, csak nagystilű ügyekhez nyult világeletemben — most a tyuktenyésztésre adta magát. Hatalmas invencióját, melyet a magyar igazságügy reformálására akart fordítani, tyukreformokra szenteli, s amit csinál: úgy halljuk korszakkal-kotó lesz a tyuktenyésztés terén. Ezért összevásárolja az egész t ukirodalmat, megvesz minden eszközt, amelyre szüksége van s így felszerelve huzódik meg Köröskényen, mindaddig, míg a politika tyukászai számára kedvezőbb szellők nem lengenek.

Ime Polónyi első nagy-koncepcióju terve: Az orpinkton-tyukokat — ez egy csontos angol fajta — keresztetni akarja a magyar tengelice-tyukkal, amelynek kitűnő husa van. Az így keletkezendő Polónyi-tyukok minden előnyt egyesítenek magukban. Csontjuk is, húsuk is olyan volna, hogy bárónék is megszopogatódnak utána az ujjukat. Ez az eljárás, természetesen, meglehetősen komplikált. Polónyinak össze kell szednie mindazt, amit a tyukok eszközöltek neki s a tojásokat, valami különböző módon egyesítenie kell. A létrejött össztőjások aztán költőgépre helyezendők.

A költőgép beszerzésére, úgy értesülünk, Polónyi már meg is tette a lépéseket a Kisfaludy-társaságnál. A társaság, mert a költői ál-

lás éppen üresedésben van nála, szívesen kölcsön adta a gépecskét.

Miként fognak sikerülni Polónyi reformjai, még nem tudjuk. De annyi bizonyos, hogy ha Polónyi a tyukól mellé telepszik, akkor a magyar közéletnek vakaróznia kell.

Justh Polónyi ellen.

A sajtószabadságért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

A magyar képviselőház elnöke, Justh Gyula már több ízben tanujelét adta liberális gondolkodásának s Justh Gyula minden alkalommal bebizonyítja azt is, hogy igaz barátja a sajtószabadságnak. Most Csanádvármegye közigazgatási bizottságának ülésén konkrétan e-etre hivatkozva jelentette ki a képviselőház elnöke, hogy nem értett egyet Polónyi Géza ama törekvésével, hogy a sajtó szabadságát korlátok közé kell szorítani. Justh mindig annak volt híve, hogy a sajtónak meg kell adni azt, ami megilleti.

Az ülésen elhangzott érdekes kijelentésről makói tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Csanádmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg február havi ülését Návay Tamás főispán elnöklésével. Az ülésen az előadók szokásos havi jelentéseiket terjesztették elő, a miket a bizottság megjegyzés nélkül vett tudomásul s fontosabb dolog csak kettő esett meg. Bemutatkozott az új tanfelügyelő, Láng István, akit rokonszenvesen fogadtak s Vertán Etele, a csanádmegyei függetlenségi párt elnöke az ülés megnyitása után szóvá tette Rózsa József esperes, m. kovácsházi p. ébános dolgát, aki egy cikkét — melyet papi gyűlésen olvasott fel — közlés végett átadott a „Köztelek“ című közgazdasági lapnak. A cikk — Vertán felszólalása szerint — valótlan dolgokat állít, amikor azt mondja, hogy Csanádmegyében a birtokosok embertelenül bánnak a cselédséggel, nyuzzák őket. Azt kérdezte Vertán az alispántól, hogy mit szándékozik tenni ez ellen?

Hervay István alispán kijelentette, hogy nem igen tehet semmit, mert ilyen cikkek közlése a sajtó dolga, a lapok közlési joga. Egész más lenne, ha a sajtószabadság bizonyos keretekben mozogna.

Justh Gyula hevesen tiltakozik az ellen, hogy ezt az ügyet a sajtószabadsággal hozzák összefüggésbe. Visszaélések voltak és lesznek is, a sajtószabadság azonban sokkal szentebb joga a nemzetnek, semhogy ahhoz még csak hozzá nyulni is szabad lenne. Polónyi Gézát mindig becsülte s becsüli ma is. A sajtószabadság ügyében elfoglalt álláspontjával azonban soha nem értett egyet s amennyire rajta állott volna, nem is engedte volna azokat keresztülvinni. Azt tudja, hogy Rózsa állításai nem felelnek meg a valóságnak, ehez azonban a sajtószabadságnak nincs köze.

Návay Lajos dr. hasonló értelemben szólt fel, ne hozzák az ügyet összeköttetésbe a sajtószabadsággal. Van Rózsanak felettes hatósága, vagy keressenek egyéb utat-módot az ügy tisztázására.

Hervay István alispán azon megjegyzése után, hogy ő se gondolt a sajtószabadság korlátozására, a bizottság elfogadta Návay Lajos dr. azon indítványát, hogy ebben az ügyben az alispán a jövő ülésre terjesszen elő javaslatot.

Justh Gyula képviselőházi elnök és Návay Lajos dr. alelnök délután 2 órakor visszautaztak Budapestre.

HIREK.

A szerelem jogai.

Arad, február 13.

Egy asszony csöndesen ül a tanuk padján és halk, muzsikás hangon mond el egy kálváriát az életéből — egy csodaszép sokat szenvedett és élni akaró asszony. A férfi, a vádlottak padján, a bíróság, az esküdtek emelvényeiken, csöndesen, jogfölötti érdeklődéssel hallgatják — és reszkető, vergődő szavait csak néha néha zavarja meg a hallgatóság körében föl-fölbangzó halk zokogás. A fájdalmas elbeszélést feszült figyelemmel, esztétikai gyönyörűséggel kíséri a világerdeklődés, amely előtt egy megrendítő emberi dráma játszódik le a tragédia színeiben — amely minden konvencionális szépítés ellenére igazságot vár és jogot egy magas emberi élet éléséhez.

Elkövettek egy bűnt, aljas okból és gyalázatosan és a meggyalázott egy asszony volt, akinek az ajkát szólásra bírta a szerelem, a két ember ritka nagy erkölcsége. A vallomás eltörölte a bűnt és megsemmisítette, de nem torolta meg és a férfi öntudatát Nessus ingkeént égette az az ürm, mely a boldogsága, a büszkesége szentségén égett. Lemosta vérrrel, a meggyalázó, a galád piszkos vérével, nem fölháborodottságában, hanem hideg számításával, mert csak a kegyetlenül ontott vér engesztelhetette meg a meggyalázott tisztaságot, csak a porladó hulla képzete enyhíthette a megbántott, a vérig mérgezett férfiszerelem keserűségét. Thaw, a milliomos, az ifju, a nagy szerelemmel szerető és szeretett, megölte azt az embert, aki hasonlíthatatlan bünnel markolt a felesége leányéletébe — és a halálos ítélet tudatával ment a bírak elé, mert egy, a világ szemében kibűlt gaztett önhatalmu és rettenetes megtorlására vállalkozott.

És ekkor megszólalt az asszony. Levetkőzte szemérmét a világ előtt, amelyet pedig egy nagy szerelem áhitata őrzött az utolsó percig és beszélt, hogy megmentse a férjét, azt az embert, akit szeret és aki a halálba kész menni büszkén arra, hogy még a halál veszedelmével szemben is némák maradnak azok az ajkak, amelyek irtózatot, gyilkosságmentőket beszélhettek. Elmondta az asszony a bűnt; elmondta csengő, muzsikás hangon, csodálatos egyszerűséggel, a szépség megindító, fölháborító figyelfogyottságában és megértette bírival azt a szenvedélyt, azt a keserűséget, amelynek gyilkolnia kellett hidegen és öntudatosan — a legfőbb emberi jog: a tiszta egyéni szabadság, az érintetlen szerelem nevében.

Iszonyatosan szenvedett a férfi a vádlottak padján a büntetlenül vezeklő asszony beszéde alatt, de a bírak megértették a misztériumot, amelyet senki, soha oly tisztán nem állíthatott eléjük, mint az a gyerekasszony, aki sóvárgott a lelkében fehérlő tisztaság után és azt elérte, amikor gyalázatát mezítelenül állíta bírál elé.

Tisza István — Wekerle Sándornál. Budapest-ről táviratozzák: Tisza István gróf ma meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnököt és vele sokáig tanácskozott.

Az új miniszter az ügyvédi kamarához. Günther Antal, az új igazságügyi miniszter, a következő leiratban tudatta az aradi ügyvédi kamarával az igazságügyi tárca átvételéről:

Ó császári és apostoli királyi Felsége folyó évi február hó 2. nyaján kelt legfelsőbb elhatározásával engem igazságügyminiszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Ennek következtében az igazságügyi tárca vezetését a mai napon átvettem. Az igazságügy érdekeinek előmozdítására irányuló tevékenységem csak akkor vezethet eredményre, ha hivatali munkásságom körében az igazságügyi szervezet valamennyi tényezőjének buzgó közreműködésére számíthatnék. Ezért felkérem a tekintetes Kamarát, hogy hivatalos működésemet becses támogatásában részesíteni sziveskedjék. Budapest, 1907. február hó 5. napján Günther s. k.

Az osztrák választások. Prágából táviratozzák: A „Nar. Listy” jelenti, hogy az általános választások határnapját a Reichsrat részére már végleg megállapították. A főválasztásokat 1907. május 14-én, a szűkebb választásokat pedig május 23-án fogják megtartani.

Lueger betegsége. Bécsből táviratozzák: Lueger állapota ma sem kedvezőbb, mint tegnap. Az érverés azonban nem olyan szapora, mint tegnap és a hőmérsék valamivel alább szállott. Később táviratozzák: Lueger dr. állapotában ma hirtelen rosszabbodás állott be. Az orvosok lemondtak arról, hogy Lueger dr. t megmenthetik.

Az új igazságügyminiszter és a hírlapírók. Budapest-ről táviratozzák: A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének elnöksége ma Heltai Ferenc alelnök vezetésével tisztelgett Günther Antal igazságügyminiszternél, aki az újságírók üdvözlésére a következőket válaszolta:

A gondolat szabadság harcában mindig részt vettem és fáradhatatlanul részt fogok venni új állásomban is, amelyben engem a szabadságszeretet vezérel. Szeretettel gondolok mindig hírlapírói működésükhöz és kérem őket, viseltesenek hasonló érzálettel irántam.

Aztán kezét fogott a küldöttség tagjaival és hosszasan beszélgetett velük.

A hideg. Az időjárás makacsul kitart. Ilyen tartós, állandó hidegre emberemlékezet óta ritka az eset. De nemcsak nálunk van így. A külföldről is különös dolgokat jelentenek a hideg időjárás miatt. Galiciában és Oroszország számos vidékén az iskolákat be kellett zárni, mert a gyerekek utközben megfagytak. Berlinből jelentik, hogy a barometer-állás állandó emelkedése eddig hallatlan mérveket öltött. De Svájcban is, ahol pedig hozzászoktatták a klimatikus viszonyok az embert az abnormis időjáráshoz, olyan hideg uralkodik némely vidéken, hogy valósággal megakadt mindenemű forgalom. Zürichben a legutóbbi napokban 12 — 5 fokon állt a hőmérő zérus alatt, Bernben 18 fok hideg volt. A mint látszik, nemcsak nekünk van részünk az időjárás kellemetlenségeiben. Kijut belőle másoknak is bőven.

Borzalmas hajókatasztrófa. New Yorkból táviratozzák: A Larchmont nevű gőzös tegnap nyílt tengeren a vihar folytán elsüllyedt. 211 utas közül csak 19-en menekültek. A megmentett utasok mentőcsónakok és négy hajóroncsból összetakolt tutajon 11 révkalauz kíséretében ma Block-Islandba értek. A tengeren folytonosan nagy vihar uralkodott és az óriási hullámokkal a hajóőrötteknek rettenetes küzdelmük volt. Block-Islandba folytonosan érkeznek meg olyan hajók, amelyek a Larchmont gőzös elsüllyedése után vízbe futtak. Holttesteket hozták. Ugy látszik, hogy még nem találtak meg az összes holttesteket.

Halálozások. Glasz Károly, a Mairóvitz Mór és fia cég tisztviselője, életének 49-ik évében, ma Máriaradnán elhunyt. Holnap délután temetik. Wilkowsky Ferencné, szül. Mezeró Anna életének 24-ik évében meghalt. Tegnap délután 3 óra körül temetik nagy részvét melletti.

Egy állatorvos tragédiája. Budapesti tudósítónk táviratozza: Nagy jövőt jósoltak pályatársai Gedeon János állatorvosnak. A mindössze huszonhat éves fiatal ember igazi tehetség volt szakmájában és jelentékeny munkásságot fejtett ki. Az év elején a fővárosi állatorvosi főiskolára ment, ahol a járványtani gyakorlaton vett részt. Buzgón végezte feladatát körülbelül január közepéig. Ekkor jobb karjának alsó részén kelés támadt. A daganat gyorsan növekedett, úgy hogy barátai azt tanácsolták neki, vétesse föl magát a klinikára. Gedeon szót fogadott. Keuly professzor klinikájára ment, ahol csakhamar konstatálták, hogy a kelés takonykórral van inficiálva. Operáció alá vetették a fiatal embert, de már ezzel sem tudtak rajta segíteni. Tegnap, nagy szenvedések között, meghalt. Megállapították, hogy Gedeon az állatorvosi iskolán takonykóros lovakat kezelte; a mérge a körme alá kerülhetett és amikor megvakarta a karján lévő karbunkulust, inficiálta a lobos daganatot. A szerencsétlen állatorvos iránt nagy a részvét barátai és tisztelői között.

E jegyzés. Kerner Antal jegyezte Budapestben Vertán Márta kisasszonyt, Vertán Péter belügyminiszteri titkár lányát.

Magyar hajók veszedelme. Bukarestből táviratozzák: A Fekete-tengeren napok óta óriási vihar tombol. Az időjárás rendkívüli zord. Szulindból amerre a szem ellát, a tenger mindenütt be van fagyva. Egy Lloyd gőzös, mely Konstantinápolyból Szulinába igyekett, utközben óriási jégtáblák közé került, amelyekből mind-ezideig nem tudott kiszabadulni. A magyar-osztrák Duna-bizottság segítségére küldött egy hajót, melyet ugyanaz a sors fenyeget, mint amely a Lloyd gőzöst érte.

160 halász tragédiája. Pétervárdról táviratozzák: A Rjecs jelentése szerint néhány nappal ezelőtt heves vihar következtében a finn öbölben fekvő Frederickshami kikötőből 160 halászt hajtott ki csónakjában a szél a sik tengerre. Eddig hét holttestet halásztak ki. Attól tartanak, hogy a többiek is életüket veszítették.

Ismeretlen tartózkodásu Szápáry László gróf. A Khuen-Héderváry korszak szerencsétlen kezű vesztegetője: Szápáry László gróf a rosszul elsült esiny óta nem hallatott magáról. A volt fiumei kormányzó állítólag a maga yachtján járja a messze tengereket. Most hivatalosan is megállapítják róla, hogy ismeretlen tartózkodásu. A hivatalos lap mai számában ugyanis a következő hír jelent meg:

Idézés. A szombathelyi kir. törvényszék közölré teszi, hogy dr. Sömen Lajos muraszombati ügyvéd által képviselt Kardos József muraszombati lakos ismeretlen tartózkodásu gróf Szápáry László nagybirtokos alperes ellen 625 korona 60 filler tőke és jár. iránti rendes keresetet adván be...

Sic transit gloria mundi. A szombathelyi kir. törvényszék közölré teszi, hogy dr. Sömen Lajos muraszombati ügyvéd által képviselt Kardos József muraszombati lakos ismeretlen tartózkodásu gróf Szápáry László nagybirtokos alperes ellen 625 korona 60 filler tőke és jár. iránti rendes keresetet adván be...

Vasuti katasztrófa. Saguából táviratozzák: Egy éreszállítóvonat kisiklásánál hat ember meghalt és 14 megsebesült.

Katonai himnusz. Már most is a lehető legkritikábban szóval meg a Gotterhalte s legkezelebb már végleg lekerült a napirendről. Ugyanis azt jelentik, hogy a hadvezetőség a Nemzeti Zenede által is ajánlott magyar katonai himnusz fogadott, amelyet jövőre ünnepeies alkalmakkor a katonai zenekar játszani fog.

A földéaki sikkasztás epilógusa. H. M. Vásárhelyről jelentik, hogy a földéaki sikkasztás folyamánként a Hódmezővásárhelyi Népbán néhány tisztviselője ellen elrendelt fegyelmi vizsgálat teljes fölmentéssel végződött, azonban két tisztviselő február végéig nyugdíjba megy. Vekerdy József vezérigazgató nyugdíját, az in-

előterjesztését elfogadta és úgy határozott, hogy a Szabadság-tér kiaszfalozását a jövő évi költségvetésbe vegye fel a mérnöki hivatal. Kovács Vince még azt kívánta, hogy a Lipót-utcát is kövezzék ki. Virágh Lajos főmérnök azonban bebizonyította, hogy ez az idén még lehetetlen, mert a külvárosok csatornázási fővonala a Lipót-utcán át fog vezetni.

Utolsó érdekes tárgynak maradt a város történelmi képeinek kérdése. A város egyik bizottsága tudvalevőleg megbizta Ufferbach Jenő aradi rajztanárt, hogy a képet készítse el és a színvázlatot mutassa be a városnak. Ufferbach sem a képet nem készítette el, sem a színvázlatot nem mutatta be a művészeti bizottságnak, amely Ufferbachot erre felszólította. A tanács most orvoslást kért a közgyűléstől.

Stauber József konstataálta, hogy a közgyűlés már többet foglalkozott a képpel, mint Ufferbach. (Derűtség.) A közgyűlés 1904-ben azt mondta ki, hogy Ufferbach három év alatt készítse el a képet nem pedig a színvázlat bemutatásától számított három év alatt. Az utóbbi esetben a kép évtizedek múlva sem készülne el. Ő nem akarja Ufferbach jogait megcsorbítani, de azt sem akarja, hogy a város jogai csorbát szenvedjenek. Arra kéri a közgyűlést, terjessze az ügyet a jogügyi bizottság elé, hogy ez állapítsa meg, melyek a városnak és melyek Ufferbachnak jogai.

A közgyűlés Stauber József indítványát egyhangulag elfogadta s ezzel a közgyűlés véget ért.

A vasutasok fizetésrendezése.

Szaktanácskozás a miniszteriumban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 13.

A kereskedelmi miniszteriumban ma délután Sztérényi József elnöklete alatt folytatták a szaktanácskozmányt a vasutasoknak fizetésrendezése és szolgálati pragmatikája ügyében.

Az államtitkár a részletes tárgyalás megnyitása után előbeocsátotta, hogy az egész előadói tervezet nem iktattatik törvénybe, mert sok olyan rendelkezése van, amely nem iktatható törvénybe, hanem szolgálati uton fogják azokat életbe léptetni.

Ezután hosszabb vita indult meg, amelynek befejezése után Sztérényi hangsúlyozta, hogy a *szolgálati pragmatika szerves összefüggésben lesz a fizetésrendezéssel*. A kereskedelmi miniszternek az a terve, hogy a pragmatika és a fizetésrendezés tárgyalásának anyagát vagy egy törvényjavaslatban nyújtsa be a képviselőházhoz, vagy pedig két külön javaslatban ugyan, de egy időben terjessze a törvényhozás elé. Az államtitkár minden egyes szakasznál fölvilágosítással szolgált a szaktanácskozmánynak. A műszaki hivatalnokokat illetően Sztérényi azt a nézetét nyilvánította, hogy nem volna helyes néhány embert, akik még különleges kvalifikációval bírnak, külön kategóriába osztani és az amugyis sok kategóriát még szaporítani.

A 6. szakasznál Batthyány Tivadar gróf szükségesnek tartja, hogy a végleges szövegében részletesen meg legyen mondva, hogy ki a tisztviselő, ki a gyakornok, amint azt a vasutasok szövetségének javaslata részletesen kifejti. Szól a díjnokok helyzetéről és megszüntendőnek tartja azt az abuzust, hogy az állam díjnokokat alkalmaz olyan állásokban, amelyekre állandó fizetéssel és lakbérrel bíró tisztviselőket kellene kinevezni.

Sztérényi ezután berekesztette az értekezletet és folytatását szombat délutánra halasztotta. Ekkor tárgyalás alá kerül az előadói tervezet 3-ik fejezete, amely az alkalmazottak iskolai és gyakorlati képesítéséről szól.

Az aktalopás.

A tolvaj vallomása.

Hazafiság vagy honorárium?

Lengyel vádolja a kormányt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 13.

Alig csillapultak le az izgalmak, amelyek a Polónyi-ügy különböző fázisai keltek, tegnap éjjel ismét kipattant egy botrányos politikai szenzáció, lázba ejtve az egész politikai világot. Az államiszámvevőszéknél — amint azt mai lapunkban már megírtuk — egy irodatiszt ellopott fontos okmányokat és rendelkezésére bocsátotta őket Lengyel Zoltánnak, hogy tőkét kovácsolhasson belőlük a Polónyi Géza és a kormány ellen vívott harcában. Lengyel fényképmásolatokat készített az okmányokról, amelyek a számszék és a kereskedelmi miniszterium iratváltására vonatkoznak és igen kellemetlen dolgokat tartalmaznak a terhes örökséget átvett jelenlegi kormányra.

A budapesti államrendőrség ma már befejezte a nyomozást és a vizsgálat megindítása végett áttette a kriminál-politikai szempontból szenzációs ügyet az ügyészséghez, ahova már Hajdu Gyulát, a letartóztatott irodatisztet is átkísérték. A büntetővizsgálatot — az ismert Inczedyesethez hasonlóan — valószínűleg lopás büntette miatt fogják elrendelni, míg Lengyel Zoltán cselekményének büntetőjogi minősítéséről nagyon elágazók a vélemények.

Még nincs földerítve az a fontos és érdekes körülmény sem, hogy Hajdu elnővelés nélkül adta-e át az okmányokat Lengyelnek, vagy pedig pénzt kaptak értük. Hajdu és Lengyel azt állítják, hogy az irodatiszt kizárólag hazafiságból, a kormány oktanal pénzszorásának föltárása végett tulajdonította el az iratokat. De ezzel az állítással szemben egy kormánypárti lap holnap számában Lengyel Zoltánnak Hajduhoz intézett levelét fogja közzétenni, amelyben a fiatal exponált képviselő honoráriumot ígér Hajdunak és biztosítja arról, hogy nem lesz bántódása.

A legújabb botrányos ügyről, amely holnap a zárszámadási bizottságban is szóba kerül, az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A feljelentések.

Az állami számvevőszéknél néhány nappal ezelőtt bizalmas feljelentés útján értesültek arról, hogy a számvevőszék aktáiból néhányat egy tisztviselő elvitt és azokat árusítja. Dárday Sándor, az állami számvevőszék alelnöke azonnal jelentést tett a rendőrségen, ahol a nyomozással a detektiv-testületet bízták meg.

Kreicsányi Kálmán detektivfőnök szoros megfigyelés alá vett egy este megjelenő lapot, miután éppen ez a lap adott ki legutóbb néhány titkosan kezelt levelet és a detektivfőnök abból a feltevésből indult ki, hogy aki ilyen aktákat ellop, ösztönszerűleg is ahhoz az újsághoz viszi, amely már közölt hasonló dolgokat.

Minden embert megfigyeltek, aki a jelzett újságnál járt és így megtudták, hogy a számvevőszék egy hivatalos tiszte többször értekezett Lengyel Zoltán országgyűlési képviselővel.

Közben tegnapelőtt újabb bizalmas felje-

lentés érkezett az állami számvevőszék alelnökéhez. A Sommerweiss-utca 2-ik számú házban lévő Erdélyi-féle fényképészeti műterem egyik alkalmazottja, Laufer Jolán kisasszony értesítette Dárday Sándort, hogy Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő három okmányt vitt el a fényképészhez, hogy a 7 oldalnyi terjedelmű okmányokat fényképezze le és a két másolatot adja át neki.

A fényképész megfelelt a megbízásnak, az okmányokat lefényképezte és tegnap a másolatokat az eredetiekkel visszaadta Lengyel Zoltán országgyűlési képviselőnek.

De a képviselő tudta nélkül, a rendőrség egyenes utasítására készített egy harmadik másolatot is és ezt a másolatot az eredeti lemezekkel együtt átadta a rendőrségnek.

Az aktalopaj letartóztatása.

Miután a rendőrség kinyomozta, hogy az aktalopás tényleg megtörtént és hogy a tolvaj csakis Hajdu Gyula lehet, aki a számvevőszéknél hivatalos minőségben alkalmazásában van, ma éjjel Irányi-utca 15. szám alatti lakásáról a detektívek Hajdu Gyulát behozták a főkapitányságra, ahol Pekáry Ferenc főkapitányhelyettes azonnal hozzáfogott a kihallgatásához.

Hajdu Gyula kezdetben állhatatosan tagadott és többek között ezeket mondta:

— Miért éppen a számvevőség aktáit keresik? Hiszen ugyanezek az akták megvannak a kereskedelemügyi miniszteriumban is és onnan ellophatta valaki!

Tagadásánál megmaradt és mikor dr. Pekáry kijelentette, hogy lakásán házkutatást fognak tartani, mosolyogva mondotta:

— Csak tessék. Az urak ott nem találnak semmit.

Azonban a házkutatásnál mégis találtak valamit. Még pedig a pamlagon Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő levelét. A levél, melyet a képviselő írt Hajdu Gyulának, a pamlag közepén feküdt, olyan feltűnő helyen, hogy elrő pillanatban a detektívek arra gondoltak, hogy a levelet számukra odakészítette valaki.

A levélben Lengyel Zoltán felsorolja azokat az aktákat, amelyekre neki szüksége van.

Egyebet a lakáson a detektívek nem találtak.

Amikor Pekáry főkapitányhelyettes a levelet megmutatta Hajdu Gyulának, az egykedvűen szolt:

— No jó! Ha így állnak a dolgok, nincsen mit tagadni. Igen, az aktákat én vittem el a számvevőszéktől, hogy megmutassam Lengyel Zoltán urnak. Holnap az akták visszakerültek volna az iratcsomóba.

— És hol vannak most ezek az akták?

Hajdu Gyula benyúlt kabátja zsebébe és kifogástalanul szinpadias mozdulattal átnyújtotta az aktákat:

— Tessék parancsolni!

A Lengyel Zoltánnal való összeköttetésről Hajdu Gyula kitérő vallomást tett, de annyit bevallott, hogy ismeretségük kezdetén ő kereste fel a képviselőt. Arra a kérdésre, ígért-e neki a képviselő pénzt az aktákért, vagy már adott is, Hajdu ezt válaszolta:

— Erre a kérdésre nem felelek. Ha azt mondanám, hogy sem nem kaptam, sem nem ígértek nekem semmit, hanem önszántamból, hazafias felbuzdulásban tettem, a mit tettem, az urak úgy sem hiszik el.

Ezek után a rendőrség Hajdu Gyulát őrizet alá vette és a detektívek szobájában helyezte el.

Hajdu Gyula erőteljes, széles vállu, piros-pozsgás arcú férfiú, aki, mielőtt a számvevőszéknél hivatalba jutott, a csendőrségnél szolgált

mint főhadnagy. Pontos és szorgalmas hivatalnok volt, akiről hivatali előjárói ilyen cselekedetet fel sem tételeztek volna. A kereszkérdések alatt végül határozottan kijelentette, hogy őt a cselekmény elkövetésére felbujtották.

Miről szólnak az okmányok.

Erre vonatkozólag a rendőrség felvilágosítást nem ad és a nála járt hírlapírók előtt Lengyel Zoltán képviselő sem akar nyilatkozni. Tudósítónk mindazonáltal megtudta, hogy az okmányok *ama szubvenciókról szólnak, melyeket a jelenlegi kereskedelmi kormány juttatott egyes újságoknak.*

A rendőrség az eljárást Hajdu Gyula ellen a hivatalos titok megsértése címén indította meg és ezen az alapon az okmánytolvaj hivatalnokot letartóztatta. A vizsgálatot kiterjesztik azokra is, akik az aktalopásra felbujtották.

A főkapitányság a H. jdu-Lengyel ügyről rövid kommunikét adott ki amelyben elmondja, hogy bizalmas feljelentés alapján jutott a számvevőszék tudomására az aktalopás, melyről Dárday Sándor számvevőszéki alelnök tett feljelentést a rendőrségen és ez a nyomozás folyamán előállította Hajdu Gyula számvevőszéki tisztviselőt, aki beismerte tettét és megnevezte azt, aki az aktalopásra felbujtogatta.

Ujabb vallomás

Délben tizenkét órakor dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó újból kihallgatta Hajdu Gyulát, aki korábban tett vallomásait így módosította:

— Az aktalopásra őt az inspirálta, hogy a Nap című lapban négy-öt nap előtt vezércikk jelent meg, melyben Lengyel Zoltán felszólította a kormányt, hogy tisztázza a lapszubvenciókra vonatkozó vádakat. Ő erre egy lapra vonatkozólag elvitte az aktákat Lengyelnek, aki azokat nagy érdeklődéssel végig olvasta, de azt mondta, hogy neki az összes lapokra vonatkozó iratok kellene. Egyelőre nem jutott hozzájuk, de a véletlen tegnap a kezére járt. Délután két órakor egyedül volt a hivatalban egy Vörös nevű szolgálóval. Ekkor a kereskedelmi minisztérium egy Laszik Mátyás nevű szolgálója egy aktaesemőt hozott. Megnézte s a lögnagyobb meglepetéssel konstataálta, hogy éppen azok az akták vannak a csomóban, melyeket ő keres. Az iratokat erre *nyomban zsebre vágta* s elvitte Lengyelhez, akivel együtt ment a fotográfushoz.

Hajdu Gyulát ma a rendőrségtől átkisérték az ügyészség fogházába. Holnap már a vizsgálóbíró kezdi meg Hajdu kihallgatását.

A képviselőház zárszámadási bizottsága holnap ülést tart, amelyen az 1903. évről szóló zárszámadásokat tárgyalják. Valószínű, hogy a bizottság néhány tagja szóvá fogja tenni a számvevőszéknél történt aktalopást is.

A közjó érdekében!

Hajdu Gyula kihallgatása délutáni 2 óráig tartott. Ekkor letartóztatták. A letartóztatás indokolásában a deliktum minősítése a következő: *Közhivatalnok által közhivatalnoki jellegének fölhasználásával elkövetett büntett.* Hajdu tiltakozott a minősítés ellen és kijelentette, hogy itt csak hivatalos titok megsértéséről lehet szó.

— De ebben sem érzem magam bűnösnek, — tette hozzá a letartóztatott — mert amit tettem, *hazám és a közjó érdekében cselekedtem. Pénzt pedig nem fogadtam el.*

A kijelentést jegyzőkönyvbe foglalták. Hajdu védőjéül Kemény Miklós dr.-t nevezte meg, aki a letartóztatás ellen *főfolyamadott.*

Mi lesz a büntetés?

Jogászi körökben általános a vélemény, hogy Hajdu Gyulát nem hivatalos

titok megsértésért, hanem *közönséges lopásért* fogják vád alá helyezni. Sőt az sincs kizárva, hogy *betöréses lopással* vádolják.

Hogy nem hivatalos titok megsértése lesz a vád, az majdnem bizonyos. Erre precedenst alkot az Inczedy-eset. Inczedy László, mint a *M—g* szerkesztője évekket ezelőtt lapjában leközlött egy állategészségügyi egyezményt, amelynek aktáit a földmivélsügyi miniszteriumból szerezte meg. Indiszkrécioja mindössze abból állt, hogy idő előtt közölte az aktákat, mégis közönséges lopásért két havi fogházra ítélték.

Lengyel Zoltánnal, ha bebizonyosodik bűnrészsége, mint *főbujtóval* bánnak el.

Büntetőjogi oldaláról tekintve a dolgot, Hajdu Gyula a büntetőtörvénykönyv 479. szakasza alapján vonható felelősségre. E szerint *egy évig terjedhető államfogházzal* büntetendő az a közhivatalnok, aki hivatalos állásában tudomására jutott hivatalos tárgyalást, meghagyást vagy pedig hivatalos minőségében kezéhez jutott iratokat — tudva, hogy tartalmuk hivatali titkot képez — akár az állam, akár magánosok *ártalmára* közzéteszi.

Lengyel Zoltán pedig, ha csakugyan szándékosan birta rá Hajdut a büntett elkövetésére, *ugyanazzal a büntetéssel büntetendő*, mint a tettes.

Politikai körökben másról sem beszélnek, mint az akta-tolvajlásról.

A büntárs.

Nagyon valószínű, hogy Hajdu Gyulának *büntársa is van* vagy a kereskedelmi miniszteriumban, vagy az államvasutak igazgatóságánál. A büntárs szerepe az volt, hogy Hajdut figyelmeztette ezekre az aktákra, amikor ezeket expedialta, mert Hajdunak, a számszék irodatisztjének nem került kezébe minden darab, a mely a számvevőszékhez beérkezett.

A hivatalos akták elárulása még jó ideig titokban maradt volna, ha *Erdélyi* fényképész nem félt volna a felelősségtől, amely reá hárul azzal, hogy a fotografiákat elkészítette. Ő csak akkor tudta meg, hogy milyen célból járt műtermében Lengyel Zoltán, amikor ez a fényképmásolatokat az eredeti példányokkal együtt elvitte. Erre ő gyorsan tudatta a dolgot a rendőrséggel és így indult meg tegnap este a nyomozás.

Lengyel Zoltán levele

A *Független Magyarország* holnapi számában az alábbi levél jelenik meg, a melyet Lengyel Zoltán Hajdu Gyulához intézett:

Kedves Hajdu ur!

Okvetlenül várom az ígért aktadabokat, még pedig úgy, hogy lefényképeztethessem őket. *Az ígért honoráriumot azonnal megkapja.* Ne féljen semmitől sem, Lengyel Zoltánnal van dolga.

Budapest, 1907. február 8.

Üdvözli hive:

Lengyel Zoltán.

Mi van az aktákban?

Későbbi távirat jelenti:

Hir szerint *négy* aktát loptak el a számvevőszéktől. Két akta a Fejérváry-kormány idejéből való. Az állami számvevőszék elkérte az aktákat a kereskedelmi miniszteriumtól. Ezek közül az egyik *Méray-Horváth* Károly szerződése, a másik akta egyéb összegekről szól, amelyeket a

Fejérváry-kormány egyes alkalmazottainak kiutalványozott.

A harmadik akta arról szól, hogy *Kossuth* Ferenc egy szociális tanulmányokkal foglalkozó embernek külföldi tanulmány-utrá *több évi segélyt utalványozott.*

A negyedik akta végül egy újság hirdetési szerződésére vonatkozik. *Ezt találták meg Hajdu Gyula zsebében.*

A Méray-Horváth Károlylyal kötött szerződés erejével a kormány arra kötelezte magát, hogy Méraynak, akinek a kibontakozásban nagy szerepe volt, öt esztendőre fölosztva 20,000 koronás részletekben 100,000 korona honoráriumot fizet. A számvevőszék *kifogásolta ezt a tételt* és magyarázatot kért a kormánytól. A kormány védte a tételt, de *más címet keresett.* A számvevőszék ezt sem fogadta el *s az ügy még most sincs elintézve.*

Rakovszky István, az állami számvevőszék elnöke ma egy újságírónak kijelentette, hogy a számvevőszék semmivel sem vádolható, házi tolvaj ellen lehetetlen védekezni. Az újságírónak az akták tartalmára vonatkozó kérdésére kijelentette *Rakovszky*, hogy nem nyilatkozhatik, mert maga is a hivatalos titok elárulásának vádjá alá esnék. Különben az aktákugyis a törvényhozás elé kerülnek.

Lengyel Zoltán nyilatkozata.

Lengyel Zoltán *Tovább harcolok* címmel az alábbi nyilatkozatot tette közzé. A Nap ma este megjelent számában:

Amióta a Polónyi ügy napirenden van, állandóan megfigyelés alatt állok nemcsak én, hanem a családomhoz és ügyvédi irodámhoz tartozók mindegyike is. Pontosan följegyzik, ki jött be a kapun, meddig volt ott és mikor ment el. Kihallgatják telefonbeszélgetéseimet. Pontos értesülésem van afelől, hogy az államvasutak balparti üzletvezetőségénél alkalmazott *Gombos-Grünfeld* Salamon, aki még a régi időkől Polónyinak embere, január vége óta szabadságon van és az országban utazik és Polónyi érdekében működik. Tudomásom van arról is, hogy e Grünfeld-Gombos urat január 28-án éjjel *Magyar* István királyi ügyész hosszasán kihallgatta, 29-én pedig Polónyi magához hívatta.

Mindezek kétségtelenné tették előttem azt, hogy számomra lehetetlenné igyekeznek tenni a Polónyi-ellenes adatgyűjtést és egyuttal megfélemlítésemre törekednek. Igazságom és őszinteségem tudatában, ennek dacára elfogadtam mindenkit, aki nálam a becsületes ügy érdekében jelentkezett és elolvastam minden levelet, amelyet nekem küldtek.

A múlt héten e munka közben egyik irodai alkalmazottam Budapestről keltezett névtelen levelet adott át, amelyben az illető péntek délután 3 órára bejelentette látogatását, jelezvén, hogy fontos adatokat kíván átadni. A jelzett időben az illető csakugyan bemutatkozott és elmondta, hogy A Nap-ban megjelent cikkem indította arra, hogy rendelkezésemre álljon, mert becsületes magyar ember létére nem bírja tovább tétlenül nézni azt a *sok piszkot*, a melyről tudomása van és *a közvagyon rettentő eltékozlását.* Honoráriumot nemcsak hogy nem kért és nem kapott, hanem legelső szava az volt, hogy *nem pénzért csinálja*, de meggyőződésből, az egész ügy iránt és az én irántam való rokonszenvből. És tartozom kijelenteni, hogy ez álláspontját oly szigorúan betartotta, hogy egy cigarettát sem fogadott el, sőt le sem ült nálam. Az aktákat pedig a megszabott időre teljesen *szabad rendelkezésemre bocsátotta.*

Ennyit a tényállásról. Jól tudom, hogy a

Menyasszonyok - figyelmébe!

12 személyes üvegkészlet 100 drb. Frt. 26.
 Finom gravírozott üvegből: K. 50.
 3 Vizes üveg 12 Söröstübler
 3 Boros 18 Vizespohár
 2 Likör 12 Boros pohár
 12 csónacv. likörpohár 1 Gyümölcsallvány
 12 Tokaji boros pohár 1 Befőttestál
 12 Vörös boros 12 üvegtányér

Legfinomabb minőségű porcellánok:

Étkező készlet 6 szem. 26 db. Frt. 6.50-tól
 feljebb.
 12 személyes étkezészet 80 drból } Frt.
 12 : kávészékészlet 15 : } 62.50
 12 : teás 15 : } K. 125.
 12 : mokka 15 : }
 Összesen 125 darab

Rendkívül olcsó mosdó-
 készletek, Villany, lég-
 szesz, benoidgás és egyéb
 csillárok. Esküvői aján-
 dékok, Valódi nikkellőző
 és diszedények stb. stb.

Gebhart Testvéreknél

ARADON.
 Andrassy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
 Üveg, porcellán, tükör, képkeret,
 lámpa és csillár tüzlet - Üvegezési
 vállalat. Vidéki megrendelések pon-
 tosan eszközöltetnek. 24

A Scott-féle Emulsió

minőségében mindig egyforma, mert előállításához mindig a pénzzel, ügyességgel és gondnal megszer-
 zhető legjobb anyagok használtak. A Scott-féle
 Emulsió készítésénél kizárólag a legfino-
 mabb norvégiai gyógyszerkamajolaj lesz feldolgozva
 és így a többi alkotórész is mindig csak elsőrendű
 minőségű. Ennek tulajdonítható, hogy a Scott-féle
 Emulsió rendkívüli táp- és gyógyerejét az orvos
 urak is méltatják s ez gyermekeknek és felnőttek-
 nek, valamint a gyöngesség minden elképzelhető ese-
 teiben mint kitűnő tápszert oly gyakran rendeltek.
 A Scott-féle Emulsió hatásának erejében mesz-
 sze felülmúlja a közönséges csukamajolajat.

A Scott-féle Emulsió valódiságá-
 nak jele a „hátán nagy csukahalat vivó
 halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fil-
 lér levélbélyeg beküldése ellenében min-
 tával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
 BUDAPEST, IV., VACI-UTCA 34-50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f.
 Kapható minden gyógyszerházaiban.

Herkulesfürdő. — Serban Miklós birtokos Csucs. —
 Kohn Sándor birtokos és neje Alváca. — Schosber-
 ger Imre birtokos Budapest. — Holländer Samuel
 birtokos Csermő. — Ródosy Sándor kereskedő Bu-
 dapest. — Thein Károly kereskedő Bécs.

NYILTTER.

Ahlirottak fájdalomtól megtört szív-
 vel tudatják, hogy a felejtethetlen jó férj,
 apa, nagypapa és rokon

GLASZ KÁROLY

f. évi február hó 13-án, hajnali 1 órakor,
 életének 49-ik évében váratlanul elhunyt.
 A megboldogult hült tetemei folyó évi
 február hó 14-én délután 3 órakor fognak
 a mária-radnai róm. kath. sírkertben örök
 nyugalomra helyeztetni.
 A megboldogult lelki üdvéért az en-
 gesztelő szent mise áldozat folyó hó 15 én
 de. e. 9 órakor fog a mária-radnai Szent-
 Ferenc-rendiek templomában az egek Urá-
 nak bemutatni.

Mária-Radna, 1907. február hó 13-án.

Béke lengjen dr. ga porai felett!

Özv. Glasz Józsefné mint anya, özv. Glasz
 Károlyné szül. Brunnenschenkel Antonia mint
 neje, özv. Hepp Miklósné szül. Glasz Mária
 Schubert Hugoné szül. Glasz Emilia mint
 testvérei, özv. Brunnenschenkel Antalné szül.
 Klenkovits Erzsébet, mint anyósa, dr. Papp
 Kornélné szül. Glasz Aranka, mint gyermeke,
 dr. Papp Kornél, mint veje, Papp László, mint
 unoka, Angele Mátyásné szül. Brunnenschenkel
 Malvin, Wild Ferencné szül. Brunnenschenkel
 Róza, mint sógorok. Angeló Mátyás, Brunnens-
 chenkel Gyula, Brunnenschenkel József, Brunnens-
 chenkel Ferenc, Wild Ferenc, mint sógorok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

(=) A szegedi tőzsde. A Szegeden tervezett
 áru- és értékesáronok előkészítő munkálatai
 annyira előrehaladtak, hogy a Lloyd-társulat
 tegnapi tartott folytatódólagos közgyűlésén a ki-
 küldött bizottság által készített javaslatot már
 en bloc elfogadta. Csak a formai dolgok elin-
 tézése szükséges még s rövid idő alatt létesül
 Szegeden ez a fontos intézmény, amely nagy-
 ban fel fogja lendíteni a kereskedelmet és az
 üzleti forgalmat.

IDEGENEK ARADON

Február 13

Fehér Kereszt szálloda. Dr. Czédli Ödön igaz-
 gató Kolozsvár. — Czédly Kálmán honvédtuszárez-
 redes Szeged. — Mezey Sándor mérnök Budapest.
 — Láda Karoly kisbirtokos Szabadka. — Seres Bá-
 lint lókereskedő Szabadka. — Német Sándor lóke-
 reskedő Szabadka. — Hegedűs Arthur magánhiva-
 talnok Nagyvárad. — Kun Sándor és családja Orosháza.
 — Szarvas Katalin és leányai Halas. — Antalfy Mihály és családja Hollód. — Mánásy Sándor
 gazdálkodó és neje Szeged. — Kovács József és
 leányai Zombolya. — Rózsa Géza gazdasz Aranyág.
 — Lövy Irén és leánya Szabadka. — Kotrocó Antal
 gazdálkodó és családja Békéscsaba. — Ruelle Ad-
 rien mérnök Páris. — Dallos Imre birtokos Eger.
 — Keller Manó kereskedő Makó. — Krausz Mór
 utazó Budapest. — Schlesinger Miksa utazó Buda-
 pest. — Leichter Dezső utazó Budapest. — Szücs
 Ottó utazó Budapest. — Komos Alfréd utazó Buda-
 pest. — Salezmann Simon utazó Budapest. — Ad-
 ler Mór utazó Budapest. — Bleier Imre utazó Buda-
 pest. — Stern Albert utazó Budapest. — Singer
 J. utazó Budapest. — Bán László utazó Debrecen.
 — Pick Sándor utazó Miskolc. — Bartel Alfréd
 utazó Bécs. — Krausz Samu utazó Bécs. — Schwei-
 ger Dávid utazó Bécs. — Berger Salamon utazó
 Bécs. — Kunkel György utazó Budweis. — Kende
 Herman utazó Mosony. — Rónay Imre utazó Mosony.
Központi szálloda. Koho Lajos gyáros Eszék.
 — Meyer Károly gyáros Bécs. — Fleck Albert
 gyáros Stanislau. — Dr. Karácsonyi Sándor ügy-
 védjelölt Gyula. — Méhe y Kálmán mérnök Buda-
 pest. — Dr. Székely Adolf ügyvéd Nagyvárad. —
 Steininger Mórné kereskedő Buttyin. — Spitz József
 lakkereskedő Zám. — Kolozsvári László igazgató

Mairovitz Mór és fiai cég, valamint
 tisztviselő kara mélyen megilletődve je-
 lentli 2 évtizeden át buzgó és hű tisztvi-
 selőjének, illetve szeretett kartársának

GLASZ KÁROLY urnak

tevékenységben eltöltött életének 49-ik
 évében, e hó 13-án hirtelen történt gyá-
 szos kimúltat.
 Hült tetemei e hó 14-én d. u. 8 óra-
 kor fognak a mária-radnai róm. kath. te-
 metőben az örök nyugalomnak átadatni.
 Kelt Mária-Radna, 1907. február 13-án.
 Emlékét meg nem szűnő kegyelettel fogjuk őrizni!

3691. 1907.

Hirdetmény.

Városunk törvényhatósági bizottságának
 11092-264-1905. számú határozata nyomán
 most már harmadizban közhírré tesszük, hogy
 az aradi villamosági részvénytársaság részére
 világítási és erőátviteli célokra villamos áram-
 nak iparszerű szolgáltatására és ezen célra a
 város területén vezetéknek elhelyezésére szer-
 ződésileg biztosított kizárólagosság folyó évi feb-
 ruár hó 1-én megszűnt.

Arad, 1907. évi február hó 6-án.

A városi tanács.

WINEFFEL KÁROLY és FIAI

YÁSKERESKEDEKES
 SZÉNOSZTÁLYA

ARAD, ANDRÁSSY TÉR 14. sz.

BÜKK-FASZÉN.
 KOVÁCS-SZÉN.
 SALON-FÜTŐSZÉN.

TAKARÉKTŰZHELYSZÉN.
 LÉGSZESZ-PIRSZÉN.

Élestermék minőségben
 HÍZTAL SZÁLLÍTÁST
 MÉRRENDÉSEK
 TELEFON SZÁM 139

Köszön tüzelet

takaréktűzhelyben és kályhában rendkívül
 hőtartó és jelentékenyen
 olcsóbb mint a tűzifa.

BIZTOS ALAP

ANDRÉNYI
 ALVÁNY UTCA
 SEC
 ARAD

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK
 ZAMAT. ELISMERÉSE.

HAGYOMÁNYOS REMEK KIVÁLÓ
 FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNGY.
 MÓDSZER.

NAGY BONDAL SZAKSZERŰ ELKÜLSMERETES SAJÁT MINTA
 MEGYALOGATOTT KEZELÉS. GONDOZÁS. SZERŰ SZŐLŐBIRTOK

394

3 szó: Básony. Harisnya. Szabadság-tér.

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi sáisonra való tekintettel a villa- és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lugásaim, székeim-, padjaim- és napvédőim

elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléses kiállításban nagy mennyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

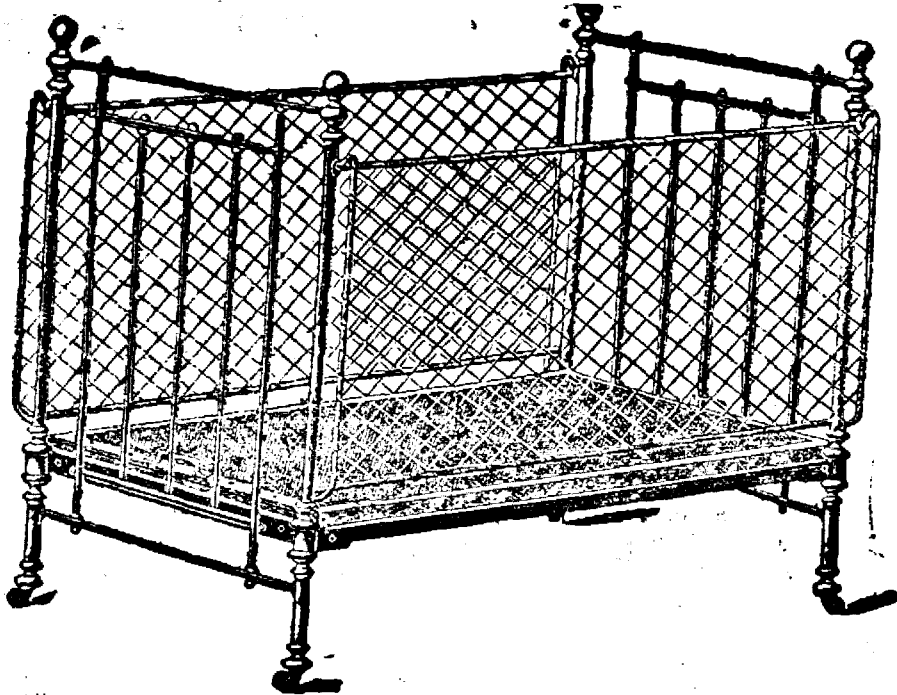
Saját gyártmányu

463

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

Kivánatra képre árjegyzékkel vagy írásbellel szolgálak költségtérítéssel

Szíves megrendelést kér kitűnő tisztelettel

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyi-ég: Aulich Lajos-utca 14. szám.
Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 428.

Árverés.

565

Az Aradi Polgári Takarékpénztár részvényársaságnak **Gábor András** elleni végrehajtási ügyben az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság az ar di 6532. sz. tjkv-ban A. + 1. sor., 923/b. hrzi szám alatt fevett **Erzsébet királyné-körút 13. sz. alatti ház** és beltelekből álló ingatlanságra az árverést 72000 korona kikiáltási árban elrendelt. Ezen ingatlanság az **1907. évi február hó 25. napján d. u. 3 órakor** az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. sz. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron aul is el fog adatni.

Hopp Károly
műszaki irodája
Arad, Széchenyi-utca 5. sz.

Tervezése és kivitele:
vizellátás és világítási,
valamint
mórtotelepeknek, stb.

Elsőrendű különlegességi
* gyárak képviselősege. *

Alapított 1869
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmeates agyagot készült

cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyszintén **takarék-tűzhelyek és fürdőkádak kifalazását, nemkülönben központi fűtések be- rendezését** bármely rendszer szerint.

Tovaoba minden a kályhás iparhoz tartozó **javitások vagy át- alakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek ugy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályhám bármely rendszerű vasbetettel mint **gyors- melegítő** kívánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerinti f-kete vagy pirszén fűtésre mint töltőkályha felállítható.

B. megbízását kérve, maradtam

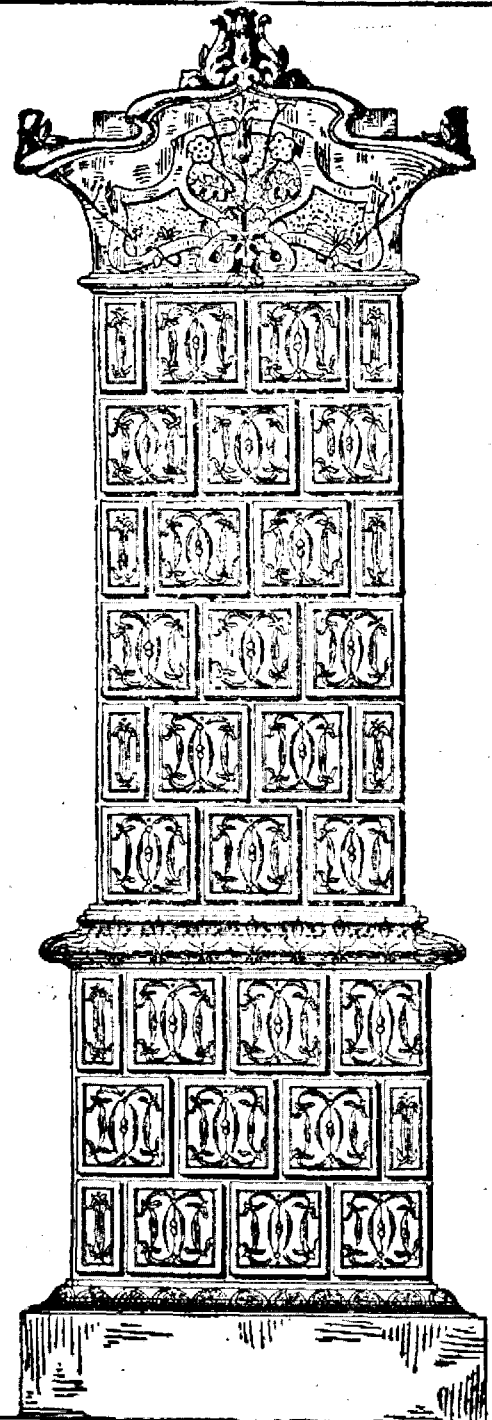
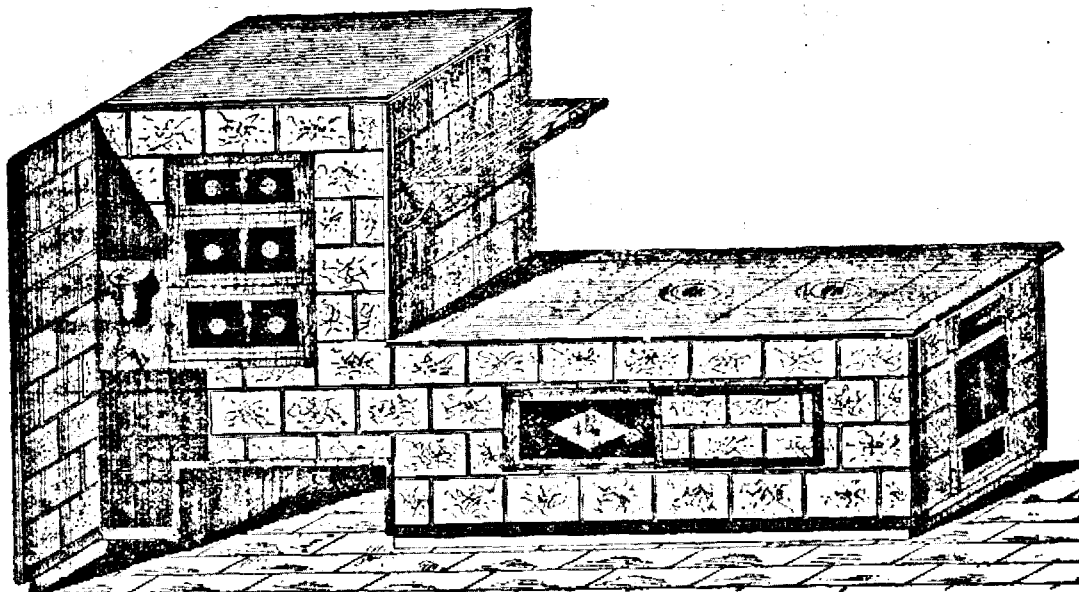
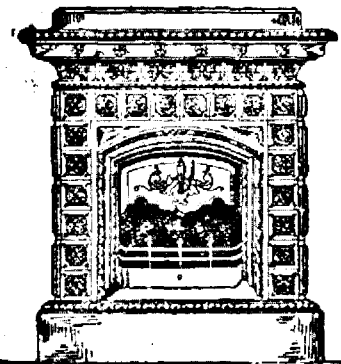
183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

30 napig

maradnak érvényben ezen rendkívül
mélyen leszállított

Occassió árak.

Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban!

Rumburgi vászon uri nadrágra	frt	3.85	4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	"	5.—	5.50
Teljes vég hollandi vászon ágyneműre . . .	"	5.80	6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi minden célra alkalmas	"	7.95	9.—
Teljes vég szintartó Canavász, kitűnő mi- nőség	3.90	4.50	5.50
Teljes vég Schiffon, kitűnő minőség	frt	3.90	
" " Schroll, kitűnő minőség	"	4.85	
" " " jobb minőség	"	5.25	
" " " egész finom minőség	"	6.65	
Lepedővászon varrás nélkül 1 szélben . . .	5.94	6.50	7.75
6 személyes cérna damast étkezőteríték, abrosz és 6 szalvéta	frt	1.85	2.45
12 személyes cérna damast étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	"	5.—	6.35
6 személyes szebbnél-szebb cérna damast kávésteríték, abrosz és 6 szalvéta	1.35	1.66	2.75
6 darab cérna damaszt óriási törülköző . . .	frt	1.44	
6 " vászon pohártörő 65 kr., lenvászonból . .	—88	1.25	
6 " flanel pohártörő	"	—48	
Alkalmi vétel rouge paplan most	"	2.72	
Selyem klott óriási paplan, vattás	"	3.74	
Flanel takaró gyönyörű mintákban	1.25	1.65	2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétü kszelő, színes vagy fehér	frt	—24
R. A. 5 rétü uri gallér, darabja	"	—15
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	"	—98
D. D. Schiffon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	"	1.12
R. R. Schiffon diszes, sima, redős vagy piké mellel	"	1.32
R. R. Schiffon háló ing	"	1.13
Tirol körper uri alsó nadrág 37, 52 és 68 krajczár.		
Francia szabásu himzett, gombos uri nadrág 72 kr.		
6 darab kitűnő vászon zsebkendő 49, 65, 78, 95 kr		
Fegyházi kötött uri harisnya most 15, 22, 29 kr.		
Kötött gypju uri harisnya most 35, 42, 46 kr.		
Tartós uri esernyő 1 frt 25 kr.		

Mindenki vegyen nyersselyem elegáns esernyő most 1 frt 75.
Valamint összes raktáron lévő áruk minden
versenyt felülmuló olcsó árban.

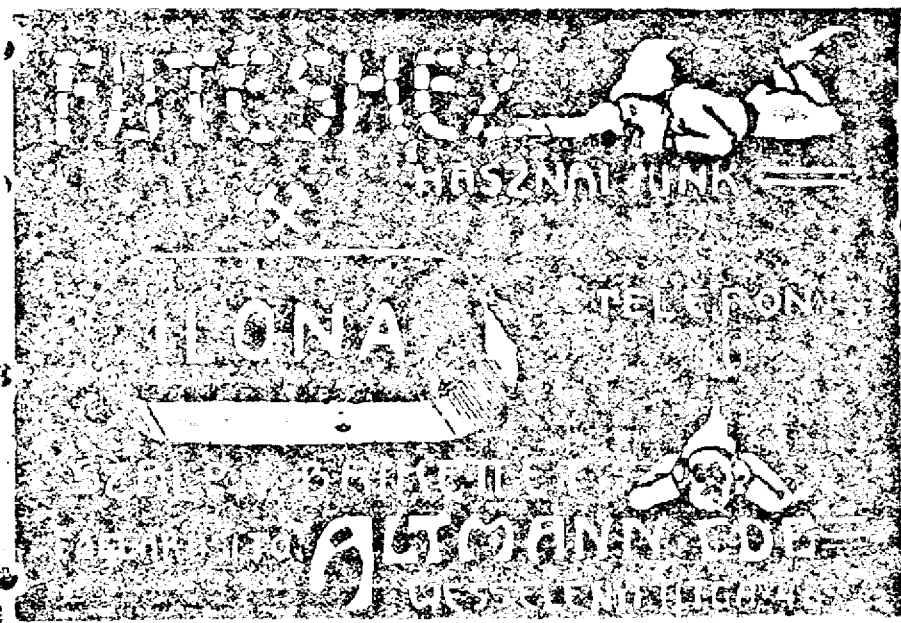
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Meg nem felelő árúért a pénz visszaadatik. 168

Reiner S. Sándor

alkalmi áruháza Szabadság-tér 15.

A nagyforgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szírtalan. Ártalmatlan s rögtön szépség.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható
ártalmatlan szer szeplők, májzajok, bőrrákák, pattan-
ások, kiütések s mindennemű bőrből áll. A világ
legelőkelőbb hölgyei használják és siragadtassággal beszélnek an-
nak páratlan és csodás hatásáról. Egy tévely elhasználása után
erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 808

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ész haj eredeti színét és ifjúkori szépségét rövid idő-
 alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehérneműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranyzőkére fest minden haját. Meglepő eredmény.
Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést meg-
szünteti. Ára egy üvegenek 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer.
Kezelése a legegyszerűbb. 5 percz alatt a haját bármely helyről
eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszerésztárában

813

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Amerikai

önmüködő ablakredőket
gyárilag készít

ZIMMERMANN és EISELE

Aradon, Weitzer János-utca sarkán, a „Zöld papagály“-hoz.
Telefon 275. szám.

519

Telefon 275. szám.

Grammofonok!

János vitéz, Gül-Baba és a világ legnagyobb művészeinek előadásait otthon élvezheti! Csekély havi részletekben kapható

ZIMMERMANN és EISELE

A ki jó
zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillérért egy üveg 288

Rumkivonatot.
Ebből a rajta lévő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.
Kizárólagos raktár:
Földes Kelemen
gyógyszerésznél.

Városi telefon 477.

Ifj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.
(Minorita-palota.)

Leltározás alkalmával 117

Szövet, Barhet, Creton,
Delaine, Batist, Zephir,
Selyem és Szőnyeg mar-
radékok mélyen leszá-
litott árakban.

Plissirozás és gouvelirozás bár-
mely szélességben elfogadtatik.
Megyei telefon 477.

Egy vidéki

Fogyasztási és értékesítő szövetkezet
szakképzett

üzletvezetőt

keres.

Ajánlatokat kérünk az igények megjelölésével a kiadóhivatal útján.

438

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. ált. tisztviselőegylet kolozsvári
képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek,
katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti
ügyben, ugyancsak

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsokkal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó. 471

M-Pécskán a főtér-
ren a Turszky Nándor
féle jó forgalmu
fűszer, festék és
csemege-üzlet
házzal együtt
eladó, esetleg bérbeadó.

Értekezhetni 416

Özv. Turszky Nándornénál Pécska.

Van szerencsém a nagyérdemű
közönségnek tudomására adni, hogy
Fischer Samu

pék- és sütőde
üzletét

átvettem és saját nevem alatt ve-
zetem. — Minden nap friss fehér
sütemény, fehér kenyér, barna és
rozskenyér és valódi gracham ke-
nyér, dévianai sütemény és házi
kenyer szépen és ízletesen lesz
készítve. 286

Kérem a nagyérdemű közönség
becses pártfogását.

Tisztelettel

Leicher Frigyes,

Deák Ferencz-utca 16.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb
értékig törlesztési részletekben való vissza-
fizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes,
Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz. földszintes házak és Új-Mikalakán a mótáros mentén 440.
számu ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidaru és fehérnemű
új áruháza
a József főherceg uton megnyitott.
24 évig az aréna épületben volt üzletünket a folytonos házbér emelés miatt
József főherceg-ut 11. szám alá
[Müller-házba]

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt. Magunkat a n. é. közönség szíve pártfogására ajánljuk kiváló tisztelettel
KILENYI C. és TÁRSA a „Kék polyó”-hoz.
József főherceg-ut 11. 428

Rendkívüli újítás a ruhavarrás terén.**Nagyságos Asszonyom!**

Mielőtt ruhát varratna, tegyen némi kísérletet. Bebizonyítom a mélyen tisztelt hölgyközönségnek, hogy olcsó árért is lehet izéletes, csinos és finom munkát végezni.

Teljes ruha varrás	5 frt.
Kosztüm	7 frt.
Schlafröck	2 frt.
Bluz	2 frt.

Kiváló tisztelettel 468

özv. Perin Mirónné,
Kossuth-utca 68. sz.

Uri szabó!**Fábián Sándor Arad,**

az arad-hegyaljai motoros vasutak és az aradi és csanádi egyesült vasutak szállítója
Variassy-utca 2. szám.
(Orczy-utca sarok.)

A legnagyobb szakértelemmel készít a legrégebb kortól a jelenig: magyar dísz (gála) ruhákat, kép szerint is, magánok, főispánok, országgy. képviselők és kir. anyakönyvvezetők részére, ugyancsak sportruhákat is.

Mindennemű katonai, pénzügyeri, vasuti és intézeti egyenruhákat, polgári ruhákat a legfinomabb angol és francia szövetelekből, a legutolsó divat szerint, méresekkel árak mellett. 400

Kiváló tisztelettel

Fábián Sándor.

Kérem szíves értesítését, hogy gazdag mintagyűjteményemmel mikor tegyem tiszteletemet.

Maszni János

építész és építő-mester műszaki irodája
Arad, Andrassy-tér 8.
(Templommal szemben.)

Elfogad az építészterén előforduló mindennemű

irodai és kiviteli munkálatot.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségcsökkentéseket kívánatra készítik.

Az építészterén mindennemű felvilágosításokkal szolgálok.

Vázlat terveket ingyen készítek.

Tisztelettel

Maszni János,
építész. 103

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható
Pollak Sándor

körkémence téglagyárában 15
Mikalakán, a Radnai-ut végén.

A motoros vasút megálló helye.

Városi telefon 208. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu horonyolt és kupola cserepekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

Megerkeztek a béli divat-ujdonságok!

Brunner Béla

ári divat- és különlegességek üzlete
Arad, Szabadság-tér 20. sz.
(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatosabb béli ingek, gallérok, kékzöldek, nyak-kendők, keztük, selyem zsebkendők, harisnyák, s.b. ujdonságok kaphatók.

Legszebb béli toll-, selyem-, gazé-legyek hiánssítása mélyen lezállított árakon.

Nagyszerű választék francia és angol illatszer különlegességekben.

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. 222

GIZELLA EGYLET

kölcsonös

Élet- és hozomány-biztosító intézet, Aradi vezérügynöksége
Karolina-utca 3. szám.

Az 1905. mérleg évnek legfontosabb adatai:

Új üzlet eredmény 18432 kötvény 22,464.000 kor. biztosított tőkével.
Osszúlet állomány 1905. év végén 131.173 kötvény 163,604.000 koronára biztosított tőkével.

A díjbevétel 1905. évben	7.217.000 korona.
Kamatbevételek 1905. évben	2.919.000 korona.
Osszvágyon 1905. évben	61,454.000 korona.
Az 1905. évi tiszta nyereség	563.000 korona.
Az 1905. évre eső osztalék az évi díjnak 7 1/2 %-a.	

A szegény leány kiházasítási alap 551.000 korona.

A Gizella-Egylet a kiházasítási biztosításon kívül különféle módoszatok szerint és legelőnyösebb feltételek mellett elérés és halálesetre szóló biztosítást is köt.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt:

a Gizella-egylet aradi vezérügynöksége: **SALGÓ BÉLA**
Karolina-utca 3. szám. Telefon sz. 446. 566

Rekedtség, elnyálkásodás ellen

kiváló jó hatású a valódi

HAJDU MELL TEA.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kis gyermekek köhögése ellen a legjobb hatású a

GYERMEK-SZIRUP.

Egy üveg ára 60 fillér.

Gáz, váltóláz, hideglelés ellen gyermekek a legszívesebben veszik a

Rozsnyay-féle valódi chinin cukorkát.

Nem keserű! Csak a valódi készítményt fogadjuk el. 1 doboz 10 darabban 1 kor.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárban 458

Arad, Szabadság-tér.**Vasutasoknak!**

és a kiknek szüksége van pontos órára, az javitassa óráját feltétlenül

Kepes M.

chronometter és műórásnál

ARADON, Asztalos Sándor-utca 5. szám alatt, ahol bármilyen (speciál) óra 3 évi jótállással lesz pontosan javítva és szabályozva. 192

Ha köszvényben, reumában, ischiában szenved, vegyen egy üveg

Dr. Flesch-féle**köszvény-szeszt,**

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető kapható

Dr. FLESCHE E. M.

„Magyar korona” gyógyszerárában

Győr, Baross-ut 24. szára.

Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Családi” üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi” üveg rendelésénél már bérmentve utánvétellel küldjük. 160

Minden elképzelhető

órajavítás**1 korona.**

Zsebóraüveg, mutató 10 kr.

Schwimmer Albert

órasmesternéi Aradon. 450

Szabadság-tér 5--6. szám alatt.

(Pótl. kávéház mellett.)

Kérem a czimre ügyelni.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy a párisi és bécsi tanulmányutamból visszaérkeztem és

Szabadság-tér 13. sz. alatt

I-ső emelet 15. ajtó egy

női kalap és diszítő**termet****nyitottam**

és e szakmában mindent a legszebb és legizélesebben készítek. Ugyancsak állandóan raktáron tartok **kész női kalapokat.**

Javitásokat gyorsan és pontosan eszközök. 564

Tisztelettel

Fischer Dóra,
Szabadság-tér 13. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

Ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérra,
kertészre.

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
hazi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

Aki

míndezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

A.

Megkaptam. Türelmes leszek míg utamról visszajövök. Szombaton este utazom. Jó lenne együtt! Pá!

562

Szőlő!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű 5 holdas termő szőlő szép nagy épülettel, uri lakással teljesen berendezve eladó. Cím a kiadóhivatalban. 479

Papagály eladó.

Egy zöld beszélő papagály kalitkával olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 481

Méhes eladó.

Egy teljesen felszerelt méhes 25 drb. Dzierzon kaptárral (országos méretű) mézpergetővel s a hozzá tartozó aprósággal olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 480

Grai Károly Aradon.

Utánvét mellett küld: 1 kiló tiszta sertés zsírt 76 kr. 1 kiló szelet szalonnát 70 kr. 1 kiló perzselt szalonnát 72 kr. 1 kiló császár szalonnát 90 kr. 1 kiló füstölt sonkát 88 kr. 1 kiló füstölt kolbászt 90 kr. 1 kiló füstölt karaját 88 kr. 1 kiló füstölt apró husokat 72 kr. 1 kiló felvágott vegyes 80 krajcár. 537

Magányos ház

parkos udvarral kiadó, esetleg jutányosan eladó. — Bővebbet Keresztury Kálmánnál, Deák Ferenc-utca. 540

Cotillionok

nagy választékban, olcsó áron kaphatók **Ingusz I. és Fl.** könyv- és papirkereskedésében Arad. Városi és megyei telefon 517 szám. 361

Székudvar községben

a legelőnkebb forgalmu helyen egy korlátlan italmérsi engedéllyel bíró vegyeskereskedés házzal együtt eladó Cím a kiadóban. 146

Több száz

rongált dobozu levélpapírt minden elfogadható áron árusítok. Veszek könyvtárakat. — **Kerpel Izabé** könyvkereskedő. 2685

Üzletnek vagy műhelynek

alkalmas sarok utcai helyiség lakással együtt kiadó. — Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám.

4 szobás lakás

fürdőszobával s mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással, vízvezetékkel a vár közelében május 1-ére kerestetik. Ajánlatok „H. S.” címre Aradvár, posterestante küldendők. 539

Kiadó lakás!

A Salacz-utca 4. számú ház II. emeletén egy 3 szobás modern lakás fürdőszobával és villanyvilágítással május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél. 529

Ügyes lapkihordó pár felvétetik a kiadóhivatalban.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

1—1907. mg.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tesszük, hogy azoknak, akik a Belvárosban, Sarkad, Erzsébet, Sága és Poltura külvárosokban laknak, a kamarási, azoknak pedig, a kik Gáj külvárosban és a tanyákon laknak, a gáji alkapitányi hivatalnál kell bejelenteni, hogy hány darab sertést vagy juhot kívánnak a folyó évben a városi legelőkre bocsátani.

A bejelentésre a folyó évi február hó 11., 12., 13., 14., 15., 16., 18., 19. és 20. napjait tűztük ki határidőül, amelyen tul bejelentések nem fogadtatnak el.

A bejelentések alkalmával lesznek kiállítva a juhokra nézve a kötelezvények a legeltetési díjak ama fele részére, amelyek nem a legelőre bocsátás előtt, hanem folyó évi augusztus hó 20-ig fizethetők le.

A legelőre bocsátás napja később lesz meghatározva és közhirrre téve.

Arad sz. kir. város mezőgazdasági bizottságának 1907. évi február hó 8-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XVII-ik rendes közgyűlését

1907. évi február hó 24-én d. e. II órakor

Aradon, saját helyiségében fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének, valamint a mult évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Az alapszabályok 67. és 77. §§-ai értelmében egy igazgatósági tag és egy választmányi tag választása.
3. A részvényesek netaláni indítványai.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókintézeteinél Makón, Péoskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Aradon, 1907. február hó 2-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.